https://sppl.ui.ac.ir/?lang=en
Spatial Planning
E-ISSN: 2476-3357
Document Type: Research Paper
Vol. 14, Issue 3, No.54, Autumn 2024, pp.1- 30
Received: 14/04/2024 Accepted: 07/05/2024

Identification of Suitable Villages for Agritourism Development (A Case Study of Semirom County)

Narges Vazin [1] *, Ali Sadeghi [2], Zahra Barati [3]
1- Assistant Professor of Geography and Tourism Planning, Department of Geography and Rural Planning, Faculty of Geographical Sciences and Planning, University of Isfahan, Isfahan, Iran
n.vazin@geo.ui.ac.ir

2- Assistant Professor, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geographical Sciences and Planning, University of Isfahan, Isfahan, Iran
alisadeghi@geo.ui.ac.ir

3- MA Graduate of Geography and Tourism Planning, Faculty of Geographical Sciences and Planning, University of Isfahan, Isfahan, Iran
z.barati1993@gmail.com

Abstract

Agricultural tourism has been recognized as an opportunity for rural development in recent decades. To promote sustainable agricultural tourism, identifying and prioritizing villages suitable for the development of this activity is essential. This research aims to locate suitable villages for the development of agritourism in rural areas of Semirom County. The method used is a survey-analytical approach. The study population consists of experts and farmers. Data collection was done through questionnaires. Initially, suitable indicators were identified through the opinions of 15 experts using the fuzzy analytic hierarchy process and Super Decision software. Then, using spatial indicators through ArcGIS software and the fuzzy overlay method, areas and villages suitable for agritourism development were determined, ultimately selecting 14 villages based on population size. In the next stage, the social capacity of the local community in the identified villages was assessed. Data were collected from 326 individuals using questionnaires and analyzed with SPSS software. Finally, using the TOPSIS model, villages were ranked based on all indicators influencing agricultural tourism development, including natural and tourism resources, tourism infrastructure, and the social capacity

*Corresponding Author
Vazin, N., Sadeghi, A., & Barati, Z. (2024). Identification of suitable villages for agritourism development, A case study of Semiram County. *Spatial Planning*, *14* (3), 1 - 30 .

10.22108/SPPL.2024.141052.1781

of the local community. The results indicated that Aliabad, Dangzalu, and Khafar have the highest potential for agritourism development. Furthermore, the results showed that planners should consider all factors including agricultural capacity, natural resources, tourist attractions, infrastructure, and local social capacity when identifying suitable villages for agritourism.

Keywords: Agritourism, Agritourism Prone Area Determination, Rural Areas, Fuzzy Analytic Hierarchy Process, Semirom County.

Introduction

Agritourism is a type of tourism that allows visitors to learn and experience agricultural activities and rural lifestyle. Nowadays, agritourism is recognized as an approach to sustainable development of rural areas. Agritourism can transform local resources into tourism products and services, as well as provide real opportunities for the development of rural communities. Therefore, it is important to locate suitable villages for the development of agritourism. One of the key challenges in locating suitable areas for agritourism development is providing a framework and appropriate techniques for evaluating the suitability of a location for this type of tourism. To create and develop agritourism destinations, attention must be paid to all the region's potential such as the environment, agricultural products, cultural attractions, and infrastructure that meet the needs of tourists during their visits.

The aim of this research is to identify suitable criteria for determining villages suitable for agritourism development and locating suitable villages for agritourism development in Semirom County. Different methods including GIS, fuzzy AHP, statistical analysis, and TOPSIS have been used to determine suitable villages for agritourism development due to the use of various qualitative and quantitative criteria. The study area is Semirom County in Isfahan Province, known as the horticultural hub of Isfahan Province. In addition to its agricultural capacities, with various natural, cultural, and historical attractions, it is a suitable destination for agritourism development, attracting many tourists annually to visit the villages and orchards in this area.

Materials and Methods

The research method is a descriptive-analytical type carried out using a survey method and the quantitative approach. The research area is the villages of Semirom County. Initially, research indicators were identified through literature review and expert consultation. Then, they were evaluated by 15 experts using the Fuzzy Analytic Hierarchy Process (Fuzzy AHP) model and Super Decision software to determine the final weights of the indicators. The suitable zones and villages for agricultural tourism were identified based on spatial criteria. To identify the appropriate zone, a map was prepared for each indicator based on the weights of the indicators and analysis scale using ArcGIS software. Subsequently, by combining the maps using the Fuzzy Overlay and Fuzzy Gamma operators, the final map was prepared. In the next step, the social capacity of the local community in villages suitable for agritourism was evaluated. The target population of the study consisted of farmers in the identified villages. A researcher-made questionnaire was used for data collection. SPSS software and descriptive and one-sample t-tests were employed for data analysis. Finally, the identified suitable villages were prioritized based on all indicators using the TOPSIS model.

Research Findings

Based on the research findings, 29 indicators were identified for locating villages suitable for agritourism development. The indicators of orchard area and agricultural land area were identified as the most important indicators for locating villages suitable for agritourism. Additionally, indicators such as climate, proximity to water sources, diversity of vegetation, and proximity to protected areas were also identified as important indicators in agritourism development. To identify suitable villages, after preparing a map for each of the indicators, by combining the maps using the fuzzy overlay function and gamma operator, a map of zones and villages suitable for agritourism development was prepared. According to the final map, 4.66% of the province's area, including 14 villages in the southwestern, central, and northwestern parts of Semirom County, was identified as the most suitable zone for agritourism development. The social capacity status of farmers in villages located in the very suitable category was evaluated, showing that farmers in these villages understand the positive effects of agritourism on their village and businesses and are willing to engage in agritourism activities. However, the farmers' capacity to offer various agricultural tourism activities, including developing recreational activities and organizing ceremonies and festivals, is lower than desirable. After ranking the villages based on all indicators using the TOPSIS model, the villages of Aliabad, Dangzalu, and Khafar were recognized as the most suitable villages for agritourism development.

Discussion of Results and Conclusions

The results indicate that agricultural capacities and natural resources are key criteria in agritourism development. In addition to natural attractions, the development and sustainability of agritourism depend on the unique cultural heritage of the village, tourism infrastructure, and the capacity of the local community. The present study provides a comprehensive analysis of the spatial distribution of agricultural capacities, tourism resources and attractions, infrastructure, and local community capacity, which can assist regional planners in identifying and implementing the best strategies for agricultural tourism development. This research presents a zoning map with different categories ranging from very suitable to very unsuitable and ranks the most suitable villages for agritourism development. The results will be practical for planners and regional officials in selecting a suitable village for investment and agritourism development.

برنامه‌ریزی فضایی
سال چهاردهم، شماره سوم، (پیاپی ٥٤)، پاییز ١٤٠٣، ص ٣٠- ١
تاریخ وصول: ١٤٠٣/١/٢٦ تاریخ پذیرش: ١٤٠٣/٢/١٨

مقاله پژوهشی

مکان‌یابی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی (مطالعهٔ موردی: شهرستان سمیرم)

نرگس وزین* ، **استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، دانشکدهٔ علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران**
n.vazin@geo.ui.ac.ir
علی صادقی ، استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
alisadeghi@geo.ui.ac.ir
زهرا براتی، کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
z.barati1993@gmail.com

چکیده

امروزه به گردشگری کشاورزی به‌عنوان فرصتی برای توسعهٔ منطقه‌های روستایی توجه شده است. بـرای توسـعهٔ گردشـگری کشـاورزی پایـدار شناسایی و اولویت‌بندی روستاهای مستعد به منظور توسعهٔ این نوع فعالیت ضروری است. هدف از پژوهش حاضر مکان‌یابی روستاهای مناسـب توسـعهٔ گردشگری کشاورزی در شهرستان سـمیرم اسـت. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و بـه شـیوهٔ پیمایشـی اسـت. جامعهٔ آماری پـژوهش کارشناسان و کشاورزان است. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. بدین صورت که شاخص‌هـای مناسـب ابتدا با نظرخواهی از ١٥ نفر از خبرگان و با استفاده از روش فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی فازی و نرم‌افزار Super Decicion شناسایی و سپس پهنهٔ مستعد و روستاهای مستعد با استفاده از شاخص‌های مکانی ازطریق نرم‌افزار ARCGIS و روش هم‌پوشانی فازی برای توسعهٔ گردشـگری کشاورزی تعیین و درنهایت، براساس تعداد جمعیت ١٤ روستای مستعد برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی انتخاب شد. در مرحلهٔ بعـد ظرفیـت اجتماعی جامعهٔ محلی در روستاهای شناسایی‌شده سنجیده شد. حجم نمونهٔ پژوهش ٣٢٦ نفر است. برای جمع‌آوری داده‌هـا از ابـزار پرسشـنامه استفاده و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS انجام شد. درنهایت، با استفاده از مدل TOPSIS روستاها بـراسـاس تمـامی شـاخص‌هـای ظرفیـت کشاورزی، منابع طبیعی و گردشگری، زیرساخت های گردشگری و ظرفیـت اجتمـاعی جامعـهٔ محلـی مـؤثر بـر توسـعهٔ گردشـگری کشـاورزی رتبه‌بندی شد. سه روستای علی‌آباد، دنگزلو و خفر بیشترین توانمندی را برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی دارند. نتایج نشان داد که برنامه‌ریـزان باید تمام عوامل شامل ظرفیت کشاورزی، منابع طبیعی، جاذبه‌های گردشگری، زیرساخت‌ها و ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلـی را بـرای شناسـایی روستاهای مناسب گردشگری کشاورزی درنظر بگیرند.

واژه‌های کلیدی: گردشگری کشاورزی، تعیین منطقهٔ مستعد گردشگری کشاورزی، منـاطق روسـتایی، تحلیـل سلسـله‌مراتبـی فـازی، شهرسـتان سمیرم.

*نویسنده مسؤول

وزین، نرگس، صادقی، علی، براتی, زهرا. (١٤٠٣). مکان یابی روستاهای مستعد توسعه گردشگری کشاورزی، (مطالعه موردی: شهرستان سمیرم). *برنامه ریزی فضایی*، *١٤* (٣)، ٣٠- ١ .

10.22108/SPPL.2024.141052.1781

مقدمه

گردشگری کشاورزی نوعی از گردشگری است که به بازدیدکنندگان امکان می‌دهد فعالیت‌های کشاورزی و سبک زندگی روستایی را بیاموزند و تجربه کنند (Ammirato et al., 2020, P. 3). امروزه گردشگری کشاورزی به‌عنوان رویکردی برای توسعهٔ پایدار منطقه‌های روستایی شناخته می‌شود (Kim et al., 2019, P. 145; AL Hinai & Jayasuriya, 2021, P. 2). همچنین، بازار روبه رشدی از افراد علاقه‌مند به تجربهٔ تفریحات سازگار با محیط زیست، تجربه‌ای اصیل از زندگی محلی و میراث طبیعی و فرهنگی مبتنی بر گردشگری کشاورزی در جهان وجود دارد (Tew & Barbieri, 2012, P. 217) که منجر به رشد سریع گردشگری کشاورزی در جهان شده است (Matyakubov et al., 2022, P. 407). گردشگری کشاورزی می‌تواند راهکار مناسبی برای ایجاد ارتباط بین نیازهای فعلی گردشگران با نیازهای جوامع روستایی باشد (Ammirato et al., 2020, P. 4). گردشگری کشاورزی می‌تواند منابع محلی را به محصولات و خدمات گردشگری تبدیل کند و فرصت‌های واقعی را برای توسعهٔ جوامع روستایی فراهم آورد (Lordkipanidze et al., 2005, P. 790). بنابراین مکان‌یابی روستاهای مستعد برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی اهمیت بسیاری دارد. شناخت مناطق با پتانسیل بالا ازطرفی، باعث کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و افزایش سود برای کسب‌وکارها خواهد شد و از طرف دیگر، بر جذب گردشگران علاقه‌مند به تجربهٔ فعالیت‌های کشاورزی و سبک زندگی روستایی مؤثر است و در عین حال باعث توانمندسازی جامعهٔ محلی می‌شود.

یکی از چالش‌های اساسی در مکان‌یابی مکان مناسب توسعهٔ گردشگری کشاورزی ارائهٔ چارچوب و تکنیک مناسب برای ارزیابی تناسب مکان برای این نوع گردشگری است. برای ایجاد و توسعهٔ مقصد گردشگری کشاورزی توجه به تمامی پتانسیل‌های منطقه نظیر محیط، محصولات کشاورزی، آثار و جاذبه‌های فرهنگی و زیرساخت‌ها که نیازهای گردشگران را در هنگام بازدید برآورده می‌کند، الزامی است (Wu et al., 2023, P. 3). همچنین، عوامل اجتماعی مانند توانمندی کشاورزان در ارائهٔ محصولات گردشگری کشاورزی، ارتباط با بازدیدکنندگان، تبلیغات، نیروی انسانی متخصص نیز ضروری است (Peira et al., 2021, P. 10; Vazin & Zamani Alavijeh, 2023, P. 13; Donavon, 2023, P. 78). این مسئله اهمیت تکنیک مناسب برای شناسایی مکان مناسب را نشان می‌دهد. در انتخاب مکان مناسب از روش‌های مختلفی به‌خصوص انواع تکنیک‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره (MCDM) استفاده می‌شود. همچنین، استفاده از GIS به‌عنوان روشی کارآمد برای اعتبارسنجی و افزایش دقت در مکان‌یابی به‌طور گسترده، مورد توجه است. فرآیند تعیین مقصد گردشگری مناسب به‌دلیل درگیری فعالیت‌های جامعهٔ محلی پیچیده است؛ بنابراین به‌کارگیری ابزارهای یکپارچه شامل سیستم خبره، GIS و سنجه چندمعیاره نیاز است (Eldrandaly & Al-Amari, 2014, P. 1). بنابراین برای شناسایی مناسب‌ترین مقصد گردشگری کشاورزی تحلیل جامع تمامی جنبه‌های محیطی، جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی مناطق روستایی و استفاده از ابزارهای تحلیل یکپارچه ضروری است.

منطقهٔ مطالعه‌شدهٔ شهرستان سمیرم در استان اصفهان است که قطب باغداری استان اصفهان شناخته می‌شود. علاوه‌بر ظرفیت‌های کشاورزی با برخورداری از انواع جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی مقصد مناسبی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی است و سالانه گردشگران بسیاری برای بازدید از روستاها و باغ‌ها به این منطقه سفر

می‌کنند. شناسایی روستاهای مناسب برای توسعۀ گردشگری کشاورزی در شهرستان سمیرم گامی مهم برای بهره‌وری بهتر از ظرفیت این منطقه است. هدف از پژوهش حاضر شناسایی معیارهای مناسب برای تعیین روستاهای مناسب توسعۀ گردشگری کشاورزی و مکان‌یابی روستاهای مناسب توسعۀ گردشگری کشاورزی در شهرستان سمیرم است. در این مطالعه برای تعیین روستاهای مناسب ازجهت توسعۀ گردشگری کشاورزی به‌دلیل استفاده از معیارهای کیفی و کمّی مختلف از روش‌های مختلفی شامل GIS، AHP فازی، تحلیل آماری و TOPSIS استفاده شده است.

بررسی پژوهش‌های قبلی درزمینۀ انتخاب مکان مناسب برای توسعۀ گردشگری کشاورزی نشان داده است که محققان در برخی از مطالعات بدون در نظر گرفتن توزیع فضایی، پتانسیل‌های گردشگری کشاورزی را براساس عواملی مانند ادراک کشاورزان، عوامل محیطی، خدمات، دسترسی، منابع گردشگری و فرهنگ و با استفاده از روش پرسشنامه و تحلیل آماری (آشفته‌پور و همکاران، ۱۳۹۹؛ Tirnakci et al., 2018; Malkanthi & Routry, 2011) یا مدل‌های تصمیم‌گیری چندشاخصه (محمودی و همکاران، ۱۳۹۸؛ Wu et al, 2023; Wu et al., 2022) ارزیابی کردند. برخی محققان نیز در مطالعات تنها با تمرکز بر عوامل مکانی محدود (شامل منابع و جاذبه‌های گردشگری، زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های کشاورزی) و نیز با استفاده از نرم‌افزار GIS یا ترکیبی با روش تصمیم‌گیری چندشاخصه پهنۀ مناسب را شناسایی کردند (Baskerville, 2013; Van der Merwe et al., 2013؛ رضوانی و همکاران، ۱۴۰۰). براساس مطالعات پیشین استفاده از چارچوب ارزیابی یکپارچه مبتنی بر تحلیل عوامل محیطی، ظرفیت کشاورزی، خدمات و زیرساخت‌های گردشگری و شرایط اجتماعی برای اولویت‌بندی روستاهای مستعد توسعۀ گردشگری کشاورزی از نوآوری پژوهش حاضر است. این چارچوب قابلیت اجرا را برای پهنه‌بندی و اولویت‌بندی روستاهای مستعد توسعۀ گردشگری کشاورزی در مناطق دیگر دارد. نتایج پژوهش برای برنامه‌ریزان در انتخاب روستاهای مناسب ازجهت گردشگری کشاورزی کاربردی خواهد بود.

مبانی نظری پژوهش

گردشگری کشاورزی جایگزین پایدار برای گردشگری سنتی است و شامل فعالیت‌های دوستدار محیط زیست است (An & Alarcón, 2020, P. 2) که با ارائۀ عناصر بی‌نظیر خود یک فضای گردشگری هماهنگ با طبیعت را ایجاد می‌کند (Tseng et al., 2019, P. 1). بازدیدکنندگان در گردشگری کشاورزی در فعالیت‌های مرتبط با کشاورزی، سبک زندگی روستایی و تولید غذای محلی شرکت می کنند (Arroyo et al., 2013, P. 40; Duffy et al., 2016, P. 2). بنابراین مفهوم گردشگری کشاورزی فراتر از گشت‌وگذار است که گردشگران را به مشارکت فعّال در زندگی روستایی دعوت و رابطۀ همزیستی بین گردشگران و جوامع محلی را ایجاد می‌کند. گردشگری کشاورزی نقش مهمی در توسعۀ منطقه‌های روستایی دارد. با توسعۀ گردشگری کشاورزی می‌توان نواحی روستایی را بازسازی کرد (Kim et al., 2019, P. 146; Barbieri, 2013, P. 266) و فرآیندهای افول اقتصادی، مهاجرت و از دست دادن هویت روستایی را کاهش داد (Choo & Petrick, 2014, P. 372; Park et al., 2014, P. 201). گردشگری کشاورزی نقش مهمی در توانمندسازی مردم محلی (Dubois et al., 2017, P. 298; Tew & Barbieri, 2012, P. 216)، بهبود کیفیت زندگی

مردم محلی با کارآفرینی (Naidoo & Sharpley, 2016, P. 16)، تنوع فعالیت‌های کشاورزی و کسب‌وکارهای روستایی (Canovi & Lyon, 2019, P. 591)، حفاظت از ارزش‌های فرهنگی، پایداری محیطی (Campbell & Kubickova, 2020, P. 1) و حفاظت از میراث کشاورزی (Torabi et al., 2019, P. 541) دارد.

انتخاب مکان مناسب برای گردشگری کشاورزی یک گام ضروری در بهره‌برداری از منابع ارزشمند منطقه‌های روستایی جهت توسعهٔ پایدار روستایی و پاسخگویی به تقاضای روزافزون علاقه‌مندان به تجربهٔ میراث طبیعی و فرهنگی روستاهاست. توسعهٔ گردشگری کشاورزی مبتنی بر ویژگی‌های محیطی، اقتصادی و اجتماعی–فرهنگی مقصد است. شرایط محیطی و جغرافیایی از عوامل مؤثر در توسعهٔ گردشگری کشاورزی است. برنامه‌ریزان باید ویژگی‌های محیطی، وسعت زمین، منابع آب و امکان ایجاد فعالیت‌های تفریحی را ارزیابی کنند (Lin & Juan, 2009, P. 1259 ; Wu et al., 2022, P. 10). جاذبه‌های گردشگری نیز منبع مهمی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی است. تنوع محصولات گردشگری کشاورزی شامل فعالیت‌های مبتنی بر کشاورزی، ایجاد محیط دوستانه و فعالیت‌های ارتباطی با گردشگران، میراث فرهنگی، سبک زندگی سنتی است که بر توسعه و پایداری گردشگری کشاورزی اثرگذار است (Naidoo & Sharpley, 2016, P. 23; Sgroi et al., 2018, P. 680; Wu et al., 2019, P. 159). خدمات و زیرساخت‌ها ازجمله دسترسی، حمل‌ونقل عمومی، امکانات ارتباطی و سایر خدمات شرط ضروری برای توسعهٔ صنعت گردشگری است (Wu et al., 2023, P. 12). همچنین، سیاست‌ها و قوانین دولتی، سیاست‌های منطقه‌ای، تشکیل انجمن‌ها با مشارکت ساکنان محلی (Lupi et al., 2017, P. 383) و حمایت‌های دولتی (Galluzzo, 2021, P. 1458; Dsouza et al., 2024, P. 1458) می‌تواند در توسعهٔ گردشگری کشاورزی مؤثر باشد. تمایل کشاورزان و جامعهٔ محلی برای مشارکت در توسعهٔ فعالیت‌های گردشگری کشاورزی نیز بر توسعهٔ گردشگری کشاورزی اثرگذار است (بوذرجمهری و همکاران، ۱۳۹۹، ص. ۱۳۸؛ Peira et al., 2021, P. 10). توانمندی کشاورزان شامل منابع مالی، درآمد، آموزش و امکانات در تمایل به مشارکت در فعالیت‌های گردشگری کشاورزی مؤثر است (Togaymurodov et al., 2023, P. 1; Vazin & Zamani Alavijeh, 2023, P. 12). همچنین، وجود منابع انسانی ماهر و متخصص گردشگری در مقصد می‌تواند کیفیت خدمات را بهبود ببخشد و محیطی مهمان‌نواز را برای گردشگران فراهم کند (Lupi et al., 2017, P. 383; Forbord et al., 2012, P. 895). ضرورت برنامه‌ریزی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی محققان را به سمت شناسایی مکان مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی سوق داده است (جدول ۱).

جدول ۱: مطالعات پیشین درحوزهٔ موضوع پژوهش

Table 1: Previous studies in the field of research topic

پژوهشگر	موضوع	شاخص‌های پژوهش
Wu et al., 2023	انتخاب مقصد گردشگری کشاورزی پایدار	اقتصاد (دسترسی، فعالیت‌های پیرامون)، منابع طبیعی (محصولات کشاورزی محلی، کاربری اراضی)، محیط زیست، شرایط اجتماعی (آگاهی مردم، فرهنگ)
Wu et al., 2022	انتخاب مقصد گردشگری کشاورزی	شرایط جغرافیایی، شرایط اجتماعی، محیط اقتصاد محلی، منابع گردشگری، زیرساخت‌ها، ویژگی‌های مکان گردشگری، رقابت، هزینهٔ پروژه
Baskerville, 2013	شناسایی پهنهٔ مناسب گردشگری کشاورزی	شرایط طبیعی (آب‌وهوا، توپوگرافی، پوشش‌گیاهی، نزدیکی به دریاچه، رودخانه و منطقهٔ حفاظت‌شده)، خدمات گردشگری، جاذبه‌ها، نفوذ شهری
رضوانی و همکاران، ۱۴۰۰	پهنه‌بندی و رتبه‌بندی روستاهای مستعد گردشگری کشاورزی	سرمایهٔ طبیعی، منابع آبی، ظرفیت کشاورزی، خدمات گردشگری، دسترسی، جاذبه‌های تاریخی
Tirnakci et al., 2018	سنجش پتانسیل گردشگری کشاورزی مقصد	چشم‌انداز کشاورزی، چشم‌انداز طبیعی، ویژگی‌های فرهنگی
Malkanthi & Routry, 2011	سنجش پتانسیل گردشگری کشاورزی	تعداد کشاورزان، مناظر کشاورزی، فعالیت‌های کشاورزی سنتی، فعالیت‌های فرهنگی بومی، غذاهای محلی، مناظر طبیعی، محیط زیست حفاظت‌شده
محمودی چناری و همکاران، ۱۳۹۸	سنجش ظرفیت محیط برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی	چشم‌اندازهای طبیعی، جاذبه‌های انسان‌ساخت، ظرفیت گردشگرپذیری، امکانات رفاهی و زیرساخت‌ها، آثار تاریخی
Shen et al., 2020	ارائهٔ مدل برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی	جذابیت منابع (منابع کشاورزی، منابع طبیعی، میراث فرهنگی)، پتانسیل توسعهٔ بازار (دسترسی، تنوع منابع)، پتانسیل توسعهٔ اجتماعی (اکتساب منابع، خدمات عالی)، ایجاد ارزش‌های متنوع (تجربه‌های مبتنی بر کشاورزی، محصولات سالم)
Donavon, 2023	عوامل مؤثر بر موفقیت گردشگری کشاورزی	سرمایهٔ ساخته‌شده (زیرساخت، مزرعهٔ بازی)، سرمایهٔ طبیعی (حیات‌وحش، منابع آبی)، سرمایهٔ فرهنگی (سیستم‌های سنتی، آثار و بناها)، سرمایهٔ سیاسی (حمایت از گردشگری و کشاورزی)، سرمایهٔ اجتماعی (شبکه‌سازی، مشارکت)
بهمنی و همکاران، ۱۴۰۰	عوامل مؤثر بر توسعهٔ گردشگری کشاورزی	توسعهٔ زیرساخت‌ها، پشتیبانی دولتی (مالی و اداری)، مشارکت بخش خصوصی، آموزش، صرفهٔ اقتصادی

منبع: بررسی‌های پژوهشگر

مطالعه نشان می‌دهد که شناخت مکان مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی نیازمند یک رویکرد چندجانبه است تا تمامی عوامل محیطی، اقتصادی و اجتماعی اثرگذار بر توسعهٔ گردشگری کشاورزی بررسی شود. ظرفیت‌های کشاورزی شامل انواع محصولات باغی و زراعی و فعالیت‌های تفریحی و سرگرمی مرتبط با کشاورزی اساسی برای توسعه و پایداری گردشگری کشاورزی ضروری است. وجود منابع و سرمایه‌های طبیعی محیط، جاذبه‌های گردشگری و توسعهٔ زیرساخت‌ها و خدمات نیز اهمیت زیادی در این حوزه دارد. علاوه بر این، مشارکت و توانمندی جامعهٔ محلی برای ارائهٔ خدمات و محصولات گردشگری کشاورزی به بازدیدکنندگان نیز نقش بسزایی در توسعهٔ گردشگری کشاورزی دارد (شکل ۱).

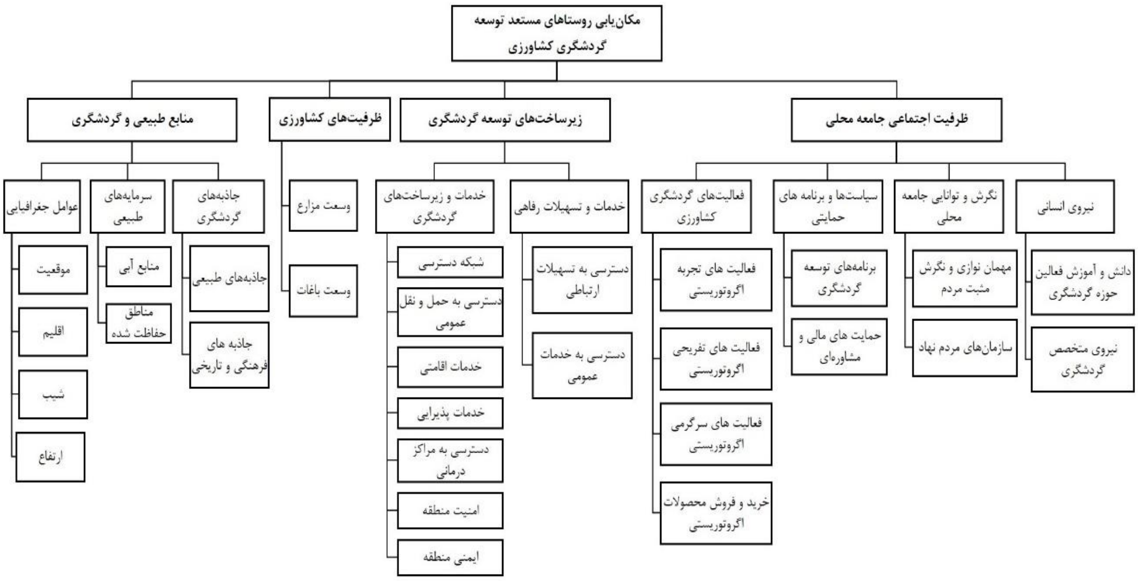

شکل ۱: معیارها و شاخص‌های پژوهش (منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳)

Fig 1: Research criteria and indicators

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر ازنظر هدف کاربردی و ازنظر ماهیت توصیفی–تحلیلی است که به شیوۀ پیمایشی و با روش کمّی انجام شده است. محدودۀ مکانی پژوهش روستاهای شهرستان سمیرم است. در این مطالعه نخست معیارها و شاخص‌های پژوهش با مطالعات کتابخانه‌ای و نظرخواهی از خبرگان شناسایی شد (شکل ۱). سپس ۱۵ نفر از خبرگان درحوزۀ گردشگری کشاورزی معیارها و شاخص‌ها را با استفاده از مدل تحلیل سلسله‌مراتبی فازی (Fuzzy AHP) و نرم‌افزار Super Decision و نیز با استفاده از پرسشنامه و به‌صورت مقایسۀ زوجی براساس طیف ۹ درجۀ ساعتی ارزیابی کردند و درنهایت، وزن نهایی شاخص‌ها تعیین شد (جدول ۲). مدل FAHP از روش‌های تصمیم‌گیری چندشاخصه است که از اعداد فازی برای قضاوت استفاده می‌کند. پس از آنکه تصمیم‌گیرنده نمودار سلسله‌مراتبی را ترسیم کرد، عناصر هر سطح نسبت به یکدیگر مقایسه و اهمیت نسبی عناصر با استفاده از اعداد فازی مشخص شد (Chang, 1996).

جدول ۲: طیف‌های فازی برای مقایسۀ زوجی شاخص‌ها در روش FAHP

Table 2: Pairwise ranges for comparing pairwise of indicators in FAHP

عبارت کلامی	اعداد مثلثی فازی	عبارت کلامی	اعداد مثلثی فازی
اهمیت برابر	(۱،۱،۱)	اهمیت زیاد تا خیلی زیاد	(٤،٥،٦)
اهمیت کم تا متوسط	(۱،۲،۳)	اهمیت خیلی زیاد	(٥،٦،٧)
اهمیت متوسط	(۲،۳،٤)	اهمیت خیلی زیاد تا کاملاً زیاد	(٦،٧،٨)
اهمیت متوسط تا زیاد	(۳،٤،٥)	اهمیت کاملا زیاد	(٧،٨،٩)
اهمیت زیاد	(٤،٥،٦)		

منبع: **Chang, 1996**

در گام بعد، پهنهٔ مستعد و روستاهای مستعد گردشگری کشاورزی با استفاده از معیارهای مکانی شامل عوامل جغرافیایی، سرمایه‌های طبیعی، ظرفیت کشاورزی، خدمات و زیرساخت‌های گردشگری و جاذبه‌های گردشگری شناسایی شد. جهت شناخت پهنهٔ مناسب برای هریک از شاخص‌ها یک نقشه براساس وزن شاخص‌ها تهیه و معیار تحلیل با نرم‌افزار ARCGIS انجام شد. برخی از نقشه‌ها براساس شیب فایل‌های پایهٔ استان از سازمان نقشه‌برداری کشور و برخی دیگر با جمع‌آوری دادهٔ لازم از گوگل ارث تهیه و سپس نقشهٔ نهایی با روی هم گذاری نقشه‌ها از روش هم‌پوشانی فازی (Fuzzy Overlay) و عملگر فازی گاما (Fuzzy Gamma) تهیه شد. در گام بعدی، ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی در روستاهای مستعد گردشگری کشاورزی ارزیابی شد (جدول ٦). جامعهٔ آماری پژوهش کشاورزان روستاهای شناسایی‌شده بود. تعداد نمونه براساس فرمول کوکران و تعداد کشاورزان ۳۷۳ نفر محاسبه شد؛ اما روش نمونه‌گیری هم‌پوشانی معنایی ندارد و تنها افرادی که شناخت از گردشگری داشتند، به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که درمجموع تعداد نمونه‌ها ٣٢٦ نفر بود. توزیع پرسشنامه در روستاها براساس تعداد جمعیت (سهم) بوده است. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامهٔ محقق‌ساخت استفاده شد. متغیرهای پرسشنامه با استفاده از مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از خیلی‌کم (۱) تا خیلی‌زیاد (۵) اندازه‌گیری شد. برای سنجش روایی پرسشنامه از روش محتوایی و برای سنجش پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار ضریب ۰/۸۳ برای کل متغیرهای پرسشنامه به دست آمد. برای تجزیهٔ داده‌ها از نرم‌افزار SPSS، آزمون‌های آماری توصیفی و تی تک‌نمونه‌ای استفاده شد. درنهایت، روستاهای مستعد شناسایی‌شده براساس همهٔ شاخص‌ها و با استفاده از مدل Topsis (یکی از روش‌های کارآمد در رتبه‌بندی گزینه‌ها براساس شباهت به راه‌حل ایده‌آل است) اولویت‌بندی شد (Mardani et al., 2016, P. 119). (شکل ۲).

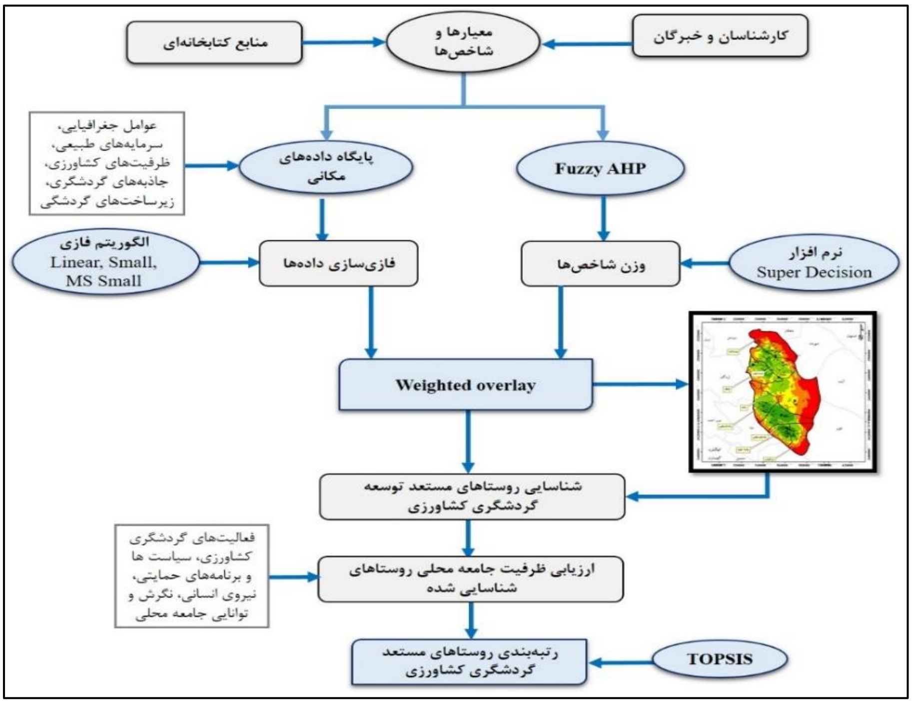

شکل ۲: فرآیند روش پژوهش (منبع: یافته‌های پژوهش، ١٤٠٣)

Fig 2: Research method process

محدودهٔ مطالعه‌شده

شهرستان سمیرم با مساحت حدود ٥٢٢٤ متر مربع در جنوب استان اصفهان واقع شده است (شکل ٣). جمعیت این شهرستان ٩٤١٢٥ نفر بوده که ٥٤ هزار نفر در منطقه‌های روستایی سکونت دارند. این شهرستان از چهار بخش مرکزی، پادنا، وردشت و دناکوه تشکیل شده است و ٨ دهستان، ٦ شهر و ١١٨ روستا دارد (مرکز آمار ایران، ١٣٩٥) که از بین آنها دو روستای خفر و سیور به‌عنوان روستای هدف گردشگری و مهرگرد به‌عنوان روستای ملی بافته‌های داری به ثبت رسیده است. شهرستان سمیرم با ٧–٢٨ هزار هکتار اراضی باغی و تولید ١١٠ هزار تن محصولات باغی که عمدهٔ آن سیب است، قطب باغ‌های استان اصفهان است (جهاد کشاورزی شهرستان سمیرم، ١٤٠٢). این شهرستان با داشتن انواع جاذبه‌های طبیعی و تاریخی ازجمله منطقهٔ زرین‌گیاه، پیست اسکی، منطقهٔ جوزار، آبشار سمیرم و بی‌بی سیدان، قره‌چشمه، چشمه نول، غار دنگزلو، قدمگاه شاه جعفر، منطقه چالقفا و جسیر، آسیاب‌های آبی، بازارچه صنایع‌دستی از قطب‌های گردشگری استان اصفهان است (ادارهٔ میراث فرهنگی و گردشگری شهرستان سمیرم، ١٤٠٢).

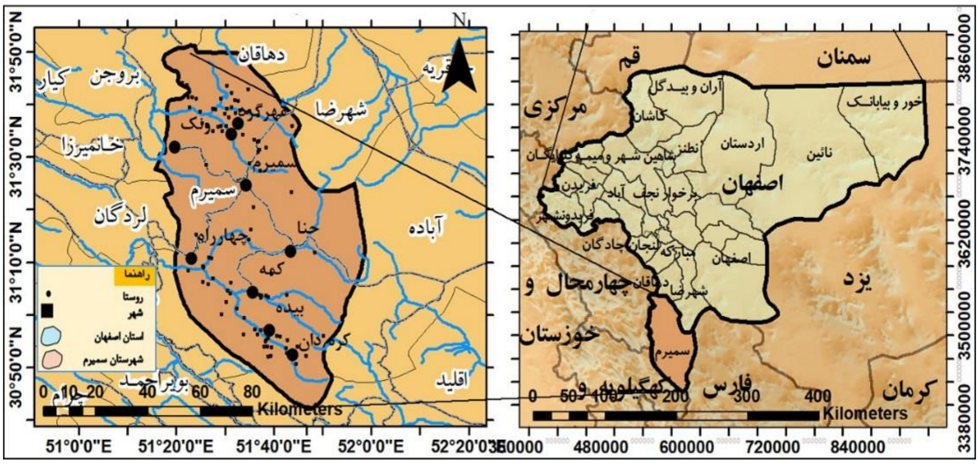

شکل ٣: موقعیت جغرافیایی منطقهٔ مطالعه‌شده (منبع: بازترسیم، نگارنده، ١٤٠٣)

Fig 3: Geographical location of the study area

یافته‌های پژوهش و تجزیه‌وتحلیل

اولویت‌بندی شاخص‌های مؤثر در شناسایی روستاهای مستعد گردشگری کشاورزی

خبرگان اهمیت شاخص‌ها را نسبت به یکدیگر با استفاده از مدل AHP فازی بررسی کردند. نتایج نشان داد که شاخص‌های وسعت باغ‌ها و وسعت مزارع مهم‌ترین شاخص در انتخاب روستاهای مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی است. در این مطالعه میزان سازگاری برای اعتبارسنجی وزن‌های به‌دست‌آمده سنجیده شد. میزان سازگاری مقایسهٔ زوجی شاخص‌ها برابر با ٠/٤٠ بوده که مقدار کمتر از حد پذیرش ٠/١ بوده است؛ بنابراین اعتبار پژوهش تأیید می‌شود (جدول ٣).

جدول ۳: وزن نهایی شاخص‌های سنجش

Table 3: Final weights of measurement indicators

شاخص	وزن	رتبه	شاخص	وزن	رتبه
موقعیت (فاصله از کانون‌های جمعیتی)	۰/۰۳۱۳	۱۲	امنیت منطقه (فاصله از مراکز انتظامی)	۰/۰۲۷۱	۱۹
اقلیم	۰/۰۵٤۲	٦	ایمنی منطقه (فاصله از مراکز آتش‌نشانی)	۰/۰۱٤۸	۲۱
ارتفاع	۰/۰۲۹۹	۱٤	دسترسی به تسهیلات ارتباطی (تلفن و اینترنت)	۰/۰۱۱۸	۲٦
شیب	۰/۰۲۹۱	۱۳	دسترسی به زیرساخت‌های عمومی	۰/۰۱٤۲	۲٤
منابع آبی (فاصله از رودخانه، دریاچه، چشمه)	۰/۰۵۸۷	۳	فعالیت‌های تجربهٔ اگروتوریستی	۰/۰۲۸٤	۱۸
فاصله از مناطق چهارگانه (حفاظت‌شده، پناهگاه حیات‌وحش، منطقهٔ شکارممنوع)	۰/۰۵۵۳	۵	فعالیت‌های تفریحی اگروتوریستی	۰/۰۲۸٤	۱۸
پوشش گیاهی	۰/۰۵٦٦	٤	فعالیت‌های سرگرمی اگروتوریستی	۰/۰۱٦٦	۲۰
جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی روستا	۰/۰۵۳۲	۷	خریدوفروش اگروتوریستی	۰/۰۱٤٤	۲۳
وسعت باغ‌ها	۰/۰٦۷٦	۱	برنامه‌های توسعهٔ گردشگری کشاورزی	۰/۰۵۱۵	۸
وسعت اراضی زراعی	۰/۰٦۷۲	۲	وام‌ها و اعتبارات دردسترس برای توسعهٔ گردشگری	۰/۰۱٤۷	۲۲
شبکهٔ دسترسی	۰/۰۵۰۲	۹	دانش و آموزش فعّالان بخش کشاورزی	۰/۰۲۸۸	۱٦
دسترسی به حمل‌ونقل عمومی	۰/۰۳۱٦	۱۱	نیروی کار متخصص در بخش گردشگری	۰/۰۲۹۰	۱۵
خدمات اقامتی (اقامتگاه بومگردی)	۰/۰٤۱۲	۱۰	مهمان‌نوازی و نگرش مثبت جامعهٔ محلی	۰/۰۲۷٦	۱۷
خدمات پذیرایی	۰/۰٤۱۲	۱۰	سازمان‌های مردم‌نهاد فعّال در بخش کشاورزی	۰/۰۱٤۲	۲٤
فاصله از مراکز درمانی	۰/۰۱۲۱	۲۵			

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳

شناسایی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی

مقیاس تحلیل شاخص‌ها براساس استانداردهای موجود، مروری بر پیشینهٔ پژوهش و انطباق با شرایط منطقهٔ مطالعه‌شده تعیین شد (جدول ٤). استانداردسازی (فازی‌سازی) باتوجه به ساختار متفاوت شاخص‌ها و با استفاده از توابع عضویت فازی Small، Linear، MSsmall و Large انجام شد. استفاده از مدل فازی برای پهنه‌بندی براساس تحلیل رستری است. هر پیکسل با توجه به تابع ایده‌آل ارزش عضویتی بین ۰ تا ۱ می‌گیرد و مقدارهای نزدیک به ۱ نشان‌دهندهٔ درجهٔ تناسب بیشتر برای انتخاب مکان توسعهٔ گردشگری کشاورزی است.

جدول ٤: دسته‌بندی شاخص‌های پژوهش

Table 4: Classification of research indicators

شاخص	معیار تحلیل	نوع تابع فازی	تابع فازی
فاصله از کانون‌های جمعیتی (نقاط شهری)	بسیار نزدیک (کمتر از ۲کیلومتر) / نزدیک (۲تا٤ کیلومتر) / تا حدی نزدیک (٤تا٦ کیلومتر) / دور (٦تا٨ کیلومتر) / بسیار دور (بیش از ۸ کیلومتر)	کاهشی	Small
اقلیم	مرطوب / نیمه‌مرطوب/ خیلی‌مرطوب / مدیترانه‌ای / خشک / نیمه‌خشک	افزایشی- کاهشی	Linear
ارتفاع	۲۵۰۰-۱۷۰۰ متر/ ۳۰۰۰-۲۵۰۰ متر/ ٤۰۰۰-۳۰۰۰ متر/ ٤٤۰۰-٤۰۰۰ متر	افزایشی- کاهشی	Linear
شیب	۷/۷۱-۰ درصد / ۱۷-۷/۷۱ درصد / ۲۸-۱۷/۱ درصد / ۷۵-۲۸/۱ درصد	افزایشی- کاهشی	Linear
فاصله از رودخانه	بسیار نزدیک (کمتراز ۱ کیلومتر) / نزدیک (۱-۲کیلومتر) / کمی دور (۲-۳ کیلومتر) / دور (بیش از ۳ کیلومتر)	کاهشی	Small
فاصله از دریاچه و چشمه	بسیار نزدیک (کمتراز ۱ کیلومتر) / نزدیک (۱-۲کیلومتر) / کمی دور (۲-۳ کیلومتر) / دور (بیش از ۳ کیلومتر)	کاهشی	Small
فاصله از مناطق چهارگانه	نزدیک (کمتر از ۲۰ کیلومتر) / تا حدی نزدیک (۲۰-٤۰ کیلومتر) / کمی دور (٤۰-٦۰ کیلومتر) / دور (بیش از ٦۰ کیلومتر)	کاهشی	Small
پوشش‌گیاهی	خوب / متوسط / فقیر / خیلی فقیر	افزایشی	Large
وسعت مزارع	کم‌وسعت (۳۰۰۰-۱/۵ هکتار) / تا حدی وسیع (٦۵۰۰-۳۰۰۰ هکتار) / وسیع (٦۵۰۰-۱۰۰۰۰ هکتار) / خیلی وسیع (۱۳۰۰۰-۱۰۰۰۰ هکتار)	بسیار کاهشی	MSsmall
وسعت باغ‌ها	کم‌وسعت (٤۰/۵-٦/۵ هکتار) / تا حدی وسیع (٤۰/۵-١٦٤ هکتار) / وسیع (٦۰۸-١٦٤ هکتار) / خیلی وسیع (۱۰۰۰۰-۱۵۰۵ هکتار)	بسیار کاهشی	MSsmall
فاصله از راه‌های دسترسی اصلی	بسیار نزدیک (کمتر از ۵۰۰ متر) / نزدیک (۱۵۰۰-۵۰۰ متر) / تا حدی دور (۲۵۰۰-۱۵۰۰ متر) / دور (بیش از ۲۵۰۰ متر)	کاهشی	Small
فاصله از پایانه‌های حمل‌ونقل	بسیار نزدیک (کمتر از ۲کیلومتر) / نزدیک (٤-۲ کیلومتر) / تا حدی دور (٦-٤ کیلومتر) / دور (بیش از ٦ کیلومتر)	کاهشی	Small
فاصله از مراکز درمانی	بسیار نزدیک (کمتر از ۱کیلومتر) / تا حدی نزدیک (۲-۱کیلومتر) / تا حدی دور (۳-۲ کیلومتر) / دور (بیش از ۳کیلومتر)	کاهشی	Small
فاصله از خدمات اقامتی	بسیار نزدیک (کمتر از ۵۰۰ متر) / نزدیک (۱۵۰۰-۵۰۰ متر) / تا حدی دور (۳۰۰۰-۱۵۰۰ متر) / دور (بیش از ۳۰۰۰ متر)	کاهشی	Small
فاصله از خدمات پذیرایی	بسیار نزدیک (کمتر از۵۰۰ متر) / نزدیک (۱۵۰۰-۵۰۰ متر) / تاحدی نزدیک (۳۰۰۰-۱۵۰۰ متر) / دور (۹-۳ متر) / بسیار دور (بیش از ۹ متر)	کاهشی	Small
امنیت منطقه (فاصله از مراکز انتظامی)	بسیارخوب (کمتر از۲ کیلومتر) / خوب (٤-۲ کیلومتر) / متوسط (٦-٤ کیلومتر) / ضعیف (۸-٦ کیلومتر) / بسیار ضعیف (بیش از۸کیلومتر)	کاهشی	Small
ایمنی منطقه (فاصله از مراکز آتش نشانی)	بسیارخوب (کمتر از۲کیلومتر) / خوب (٤-۲ کیلومتر) / متوسط (٦-٤ کیلومتر) / ضعیف (۸-٦ کیلومتر) / بسیارضعیف (بیش از۸کیلومتر)	کاهشی	Small
فاصله از جاذبه‌های تاریخی-فرهنگی	بسیارنزدیک (کمتراز۱کیلومتر) / نزدیک (۲-۱کیلومتر) / به‌نسبت دور (٤-۲ کیلومتر) / دور (بیش از٤کیلومتر)	کاهشی	Small

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

نقشه‌های رستری براساس معیار تحلیل تهیه شد (جدول ٤). برای شاخص‌هایی که براساس معیار فاصله تحلیل شدند نظیر فاصله از کانون‌های جمعیتی، منابع آبی، مناطق چهارگانه و راه‌های دسترسی از تابع فازی Small استفاده شد. براساس این تابع مکان‌های با ارزش کمتر درجهٔ عضویت نزدیک به ۱ را خواهند گرفت؛ بنابراین هرچه فاصلهٔ روستاها به کانون‌های جمعیتی، منابع آبی، مناطق چهارگانه و سایر خدمات نزدیک‌تر باشد، در پهنهٔ مناسب‌تر برای توسعه گردشگری کشاورزی هستند. برای فازی‌سازی شاخص پوشش گیاهی از تابع فازی Large استفاده شد. این تابع براساس یک نقطهٔ میانی تعریف می‌شود. در این میان، مکان‌هایی با ارزش بیشتر درجهٔ عضویت بهتری خواهند گرفت. مکان‌های با پوشش‌گیاهی سطح خوب درجهٔ عضویت ۱ را دریافت کردند؛ درنتیجه پهنهٔ مناسب‌تری هستند. برای فازی‌سازی شاخص های ارتفاع، شیب و اقلیم از تابع فازی Linear استفاده شد. این تابع بین مقدارهای کمینه و پیشینه درجه عضویت می‌گیرد. مکان‌های با ارتفاع پایین‌تر، شیب پایین و اقلیم معتدل‌تر ارزش عضویت نزدیک به ۱ را دریافت کردند؛ درنتیجه پهنهٔ مناسب‌تری هستند. برای فازی‌سازی شاخص‌های وسعت مزارع و باغ‌ها از تابع فازی MSsmall استفاده شد که این تابع براساس میانه و انحراف معیار تعریف می‌شود. در این میان، مقدارهای کوچک‌تر درجهٔ عضویتی نزدیک به ۱ را می‌گیرند. مکان‌هایی که نزدیکی بیشتر با پهنه‌های وسیع دارند، درجهٔ عضویت نزدیک به ۱ را دریافت کردند؛ درنتیجه پهنهٔ مناسب‌تری برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی هستند.

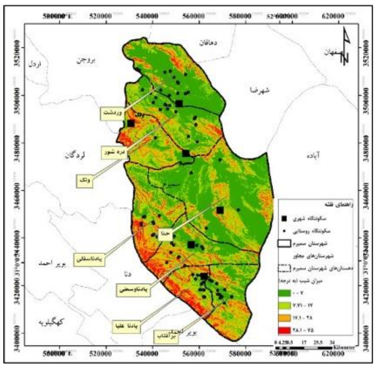
شیب

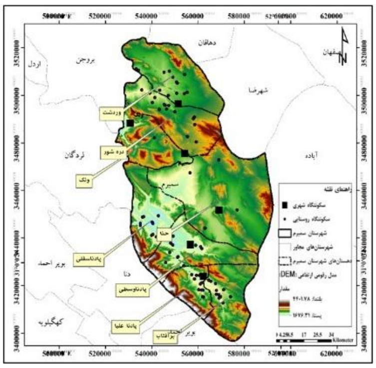
ارتفاع

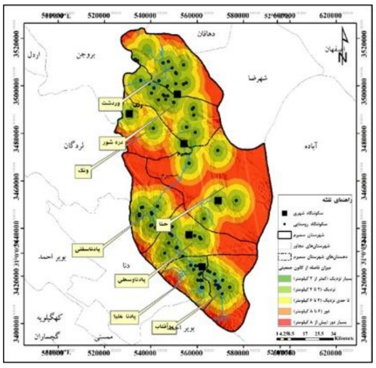
فاصله از کانون‌های جمعیتی

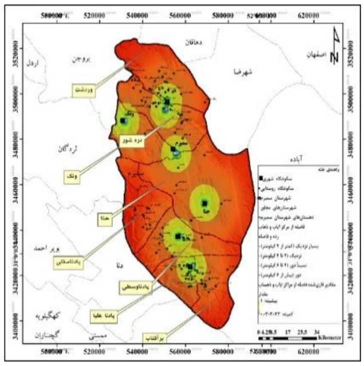
فاصله از پایانه‌های حمل‌ونقل

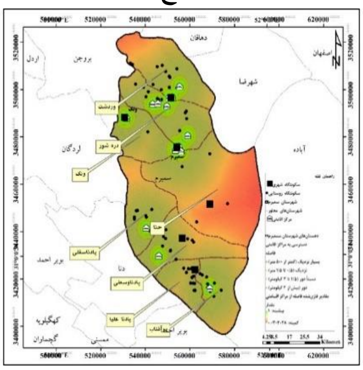
فاصله از مراکز اقامتی

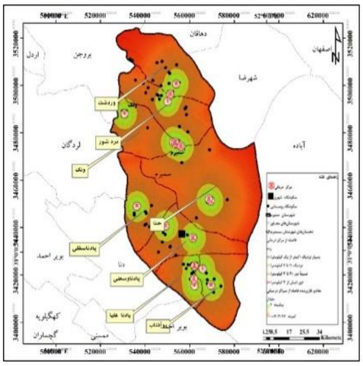
فاصله از مراکز درمانی

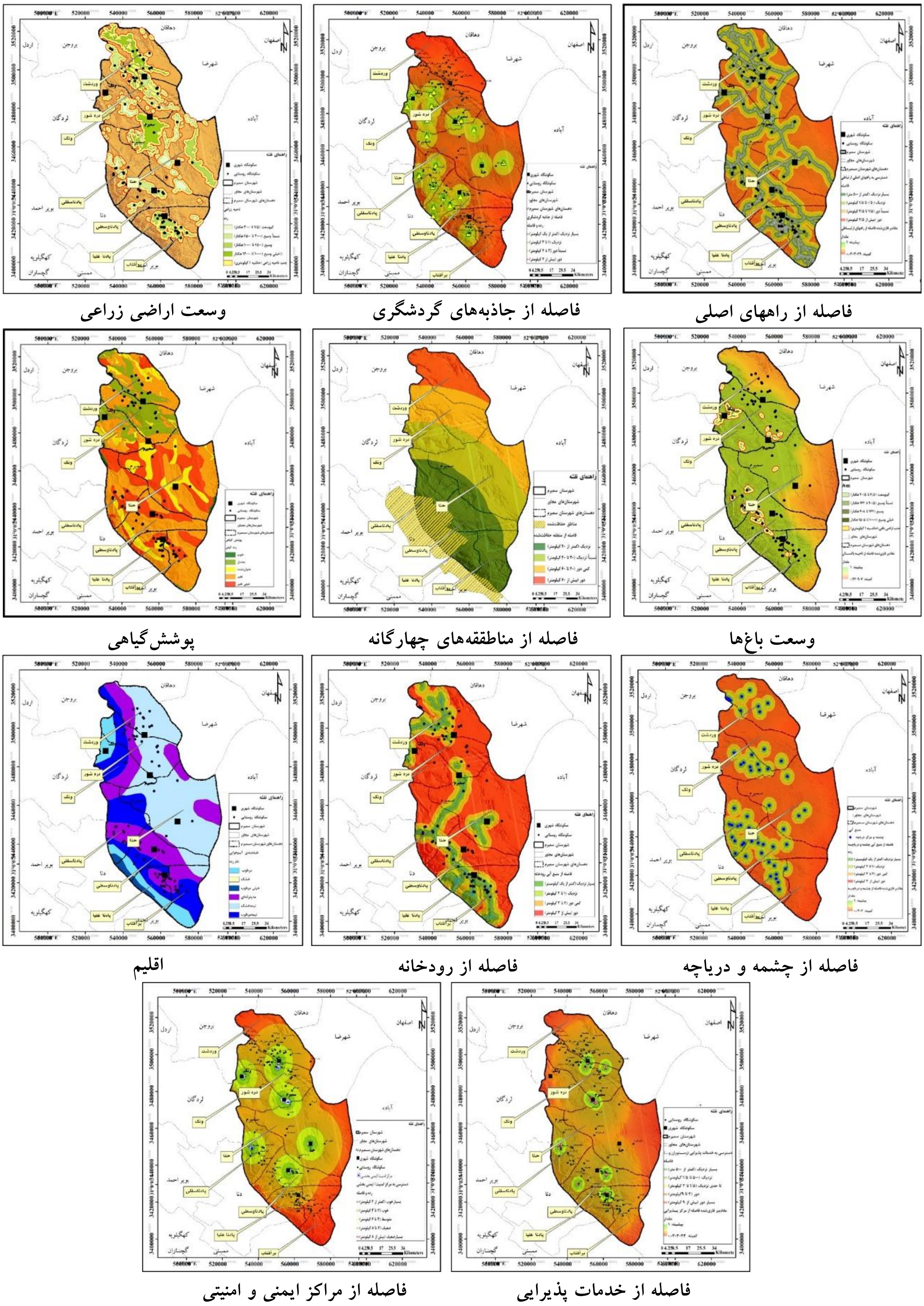

شکل ٤: نقشه‌های فازی‌شدهٔ شاخص‌های مکان‌یابی پهنهٔ مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی (منبع: یافته‌های پژوهش، ١٤٠٣)

Fig 4: Fuzzy maps of agricultural tourism potential location indicators

پس از تهیهٔ نقشه برای هریک از شاخص‌ها و سپس تلفیق نقشه‌ها با استفاده از تابع هم‌پوشانی فازی و عملگر گاما، نقشهٔ پهنه و روستاهای مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی تهیه شد. این نقشه به پنج طبقهٔ بسیارنامناسب (۰/۲–۰)، نامناسب (۰/٤–۰/۲)، متوسط (۰/٦–۰/٤)، مناسب (۰/۸–۰/٦) و بسیارمناسب (۱–۰/۸) طبقه‌بندی شده است. از مجموع مساحت منطقه، ٤/٦٦ درصد برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی بسیارمناسب، ۹/۵۱ درصد مناسب، ۲٤/۱۰ درصد با تناسب متوسط، ۱۷/۲٤درصد نامناسب و ٤٤/٤۸ درصد بسیارنامناسب است (شکل ۵).

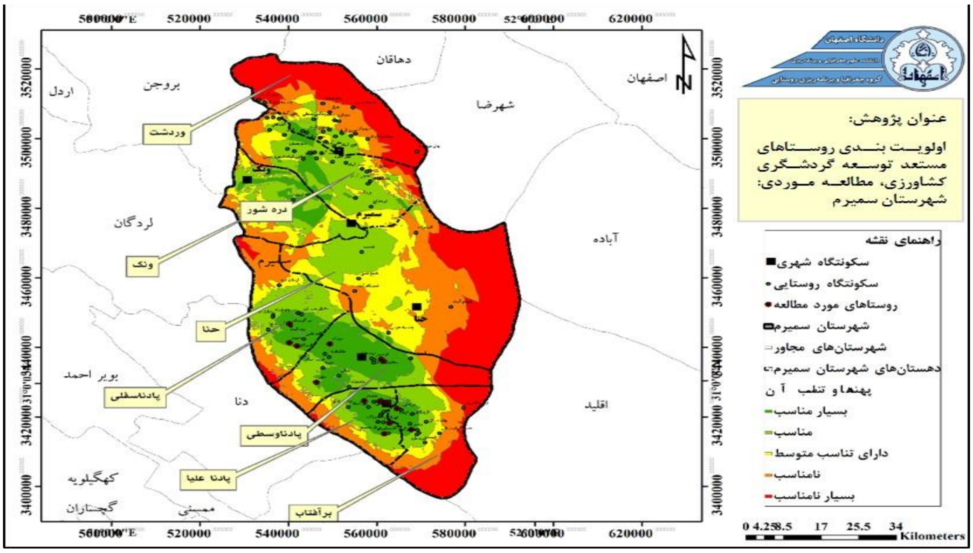

شکل ۵: پهنه و روستاهای مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی (منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳)

Fig 5: Suitable villages and destinations for agricultural tourism development

براساس نقشهٔ نهایی پهنهٔ بسیارمناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی در بخش‌های پادنا و دناکوه واقع شده است. در این پهنه ۲۳ روستا وجود دارد که شرایط مناسبی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی دارند. باتوجه به تعداد جمعیت و خانوار (روستاهای بیش از ۱۰۰ خانوار) ۱٤ روستا به‌عنوان روستای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناسایی شد (جدول ۵).

جدول ۵: روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی

Table 5: Villages suitable for agritourism development

بخش	دهستان	روستا	بخش	دهستان	روستا
پادنا	پادنا وسطی	قنات کیفته	دنا کوه	پادنا علیا	باریندسفلی
	پادنا سفلی	رودآباد		پادنا علیا	دنگزلو
	پادنا سفلی	ماندگان		پادنا علیا	سرباز
	پادنا سفلی	علی آباد		برآفتاب	رهیز
	پادنا سفلی	سیور		برآفتاب	کیفته حسینی
	پادنا وسطی	مورک		پادنا علیا	کهنگان
	پادنا وسطی	خفر			
	پادنا وسطی	کیفته گیوه سین			

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳

ارزیابی ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی روستاهای مستعد شناسایی‌شده

بعد از شناسایی روستاهای مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی ظرفیت اجتماعی کشاورزان بـرای مشـارکت در توسعهٔ گردشگری کشاورزی بررسی شد. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی حجم نمونه در ١٤ روستای شناسایی‌شده در جدول ٥ آمده است. از کل ٣٢٦ نفر، ٩٩/٤ درصد مردان و ٠/٦ درصد زنان بودنـد. بیشـترین درصـد حجـم نمونـه در گروه سنی ٥٠ تا ٤١ قرار دارد. بیشترین تعداد نمونه مدرک دیپلم داشتند. همچنین، بیشتر پاسخگویان اعلام کردند کـه یک نفر درسطح مزارع یا باغ‌هایشان مشغول به فعالیت است.

جدول ٦: ویژگی‌های آماری جامعهٔ نمونهٔ پژوهش

Table 6: Demographic characteristics of the research sample population

<table dir="rtl">
<tr><th colspan="2">مؤلفه</th><th>درصد</th><th colspan="2">مؤلفه</th><th>درصد</th></tr>
<tr><td rowspan="2">جنسیت</td><td>مرد</td><td>٩٩/٤</td><td rowspan="6">تحصیلات</td><td>بیسواد</td><td>٤</td></tr>
<tr><td>زن</td><td>٠/٦</td><td>ابتدایی</td><td>١٨/٤</td></tr>
<tr><td rowspan="5">سن</td><td>٣٠-٢٠</td><td>١٠/١</td><td>سیکل</td><td>١٩/٢</td></tr>
<tr><td>٤٠-٣١</td><td>٢٢/١</td><td>دیپلم</td><td>٣١/٣</td></tr>
<tr><td>٥٠-٤١</td><td>٢٩/٨</td><td>کاردانی و کارشناسی</td><td>٢٤/٦</td></tr>
<tr><td>٦٠-٥١</td><td>٢٣</td><td>کارشناسی ارشد و بالاتر</td><td>٢/٥</td></tr>
<tr><td>٦١ و بالاتر</td><td>١٥</td><td rowspan="4">تعداد افراد شاغل در مزرعه / باغ</td><td>١ نفر</td><td>٦٠/٧</td></tr>
<tr><td rowspan="3">وضعیت شغلی</td><td>باغداری</td><td>٨٣/٤</td><td>٢ نفر</td><td>٣٣/٧</td></tr>
<tr><td>زراعت</td><td>٤/٦</td><td>٣ نفر</td><td>٤/٦</td></tr>
<tr><td>باغداری و زراعت</td><td>١٢</td><td>٤ نفر و بیشتر</td><td>٠/٩</td></tr>
</table>

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳

نتایج متغیرهای سنجش ظرفیت اجتماعی کشاورزان برای توسعهٔ گردشگری کشـاورزی در جـدول ٧ آمـده اسـت. دربارهٔ معیارها، نگرش و توانایی جامعهٔ محلی و میانگین محاسبه‌شده برای بیشتر گویه‌ها بیشـتر از حـد متوسـط بـوده است که نشان می‌دهد کشاورزان اثرهای مثبت گردشگری کشاورزی را درک کرده‌اند و نگرش مثبتی نسبت به توسـعهٔ گردشگری کشاورزی دارند. در معیار سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی، میانگین بـرای همـهٔ گویـه‌هـا پـایین‌تـر از حـد متوسط بوده است. در معیار نیروی انسانی، میانگین محاسبه شده برای دو گویهٔ شناخت از جاذبه‌های گردشگری منطقه و تمایل جوانان روستا به فعالیت در گردشگری بیشتر از حد مطلوب بوده اسـت. دربـارهٔ معیـار توسـعهٔ فعالیـت‌هـای گردشگری کشاورزی، بیشترین میانگین برای گویه‌های تمایل به آموزش تجربه های خود بـه گردشـگران و تمایـل بـه مشارکت در برگزاری جشنواره‌های کشاورزی بوده است.

جدول ٧: یافته‌های توصیفی متغیرهای ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی روستاهای مستعد

Table 7: Descriptions findings of social capacity variables of the local community

معیار	گویه	درصد					میانگین
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
توانایی و نگرش جامعهٔ محلی	گردشگری کشاورزی یک فعالیت مکمل برای کسب درآمد است.	٠	١/٢	١٩	٤٣/٩	٣٥/٩	٤/١٤
	گردشگری کشاورزی باعث ایجاد اشغال برای اعضای خانواده می‌شود.	٠	١/٨	١٦/٦	٤٦	٣٥/٦	٤/١٣
	گردشگری کشاورزی باعث افزایش و تنوع فرصت‌های شغلی می‌شود.	١/٢	١/٢	١٢	٥٢/١	٣٣/٦	٤/١٥
	تمایل به حضور گردشگران در روستا و مزارع	٢/٩	١/٧	١٣/٤	٤٥/٤	٣٦/٦	٤/١١
	میزان پذیرش و مهمان‌نوازی از گردشگران	٠/٨	٠/٨	١٢/٢	٥٠	٣٦/١	٤/٢٠
	وجود نهاد یا تشکّل مردمی‌در روستا برای توسعهٔ گردشگری	٣٩/٩	٣٤/٥	٢٤/٨	٠/٤	٠/٤	١/٨٧
	تمایل به عضویت و فعالیت در در نهادها یا تشکّل‌های مردمی برای توسعهٔ گردشگری	٠	١/٣	٣٢/٨	٤٥/٨	٢٠/٢	٣/٨٥
سیاست‌ها و برنامه های حمایتی	توجه مسئولان به توسعهٔ گردشگری در روستا	٦٣/٢	٣١	٥/٨	٠	٠	١/٣٩
	دسترسی به حمایت‌های مشاوره‌ای و تسهیلگری	٥٩/٢	٢٩/٨	١٠/٤	٠	٠	١/٥١
	دسترسی به تسیهلات مالی و اعتبارات برای مشارکت	٦٣/٤	٢٨/٢	٨/٤	٠	٠	١/٤٥
نیروی انسانی	شناخت از جاذبه‌های گردشگری منطقه	١/٣	٢/٥	٢٥/١	٣٣/٦	٣٤/٦	٣/٨٨
	دسترسی به برنامه‌های آموزشی برای افزایش مهارت	٤٧/٥	٣١/٩	١٧/٢	٢/٩	٤	١/٧٧
	تمایل جوانان به فعالیت درزمینهٔ کشاورزی و گردشگری	٤/٦	٥	٢٦/٩	٣٩/١	٢٤/٤	٣/٧٢
	دسترسی به نیروی انسانی آموزش‌دیده	٤٥/٤	٣٥/٣	١٤/١	٣/٧	١/٥	١/٨٠
توسعهٔ فعالیت های گردشگری کشاورزی	تمایل به مشارکت گردشگران در فعالیت‌های کشاورزی	٠/٨	٣/٨	٢٢/٧	٤٦/٢	٢٦/٥	٣/٧٥
	تمایل به آموزش تجربه‌های کشاورزی به گردشگران	٠	٤/٢	٣٤/٥	٣٧/٨	٢٣/٥	٣/٨٠
	تمایل به حضور گردشگران در مزارع برای بازدید	٢/١	٧/٦	٢٥/٢	٣٩/٥	٢٥/٦	٣/٧٣
	دسترسی به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی	٤٢/٩	٣٨/٧	١٠/١	٤/٢	٤/٢	١/٨٨
	امکان برگزاری جشنواره‌های کشاورزی در روستا	٢٩/٤	٢٣/٥	٢٨/٢	١٣/٤	٥/٥	٢/٤٢
	دسترسی به فضا و امکانات برای برگزاری جشنواره‌ها	٣٣/٢	٢٦/١	٢٨/٦	٨/٤	٣/٨	٢/٢٤
	تمایل به مشارکت در برگزاری جشنواره‌های کشاورزی	٧/١	٤/٩	١٧/٢	٤٥/٤	٢٥/٥	٣/٧٧
	برگزاری مراسم و جشن‌های سنتی مرتبط با کشاورزی	٤٢/٩	٣٩/٩	٩/٥	٤/٢	٣/١	١/٨١
	امکان فروش محصولات کشاورزی به گردشگران	١٦	٣٥/٧	٣٢/٨	٩/٢	٥/٥	٢/٥٠
	دسترسی به فروشگاه‌ها، بازارهای محلی و هفتگی برای فروش محصولات کشاورزی	٢٥/٦	٤٢/٩	٢٩/٤	١/٥	٠/٣	٢/٠٨

منبع: یافته‌های پژوهش، ١٤٠٣

وضعیت شاخص‌های ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی با استفاده از آزمون آماری tتک نمونه‌ای به‌دلیل نرمال‌بودن داده‌ها بررسی شد. نتایج نشان می‌دهد که میانگین دو شاخص مهمان‌نوازی و نگرش مثبت به گردشگری (٤/۲۱) و توانمندی برای توسعهٔ فعالیت‌های تجربهٔ گردشگری کشاورزی (۳/۷۷) بیشتر از حد متوسط بوده و آمارهٔ آزمون t نیز درسطح آلفا ۰/۰٥ (Sig=۰/۰۰۰) معنادار است که نشان دهندهٔ شناخت و نگرش مثبت جامعهٔ محلی به گردشگری است. میانگین به‌دست‌آمده برای سایر شاخص کمتر از حد مطلوب بوده است. آمارهٔ آزمون t نیز درسطح آلفا ۰/۰٥ (Sig=۰/۰۰۰) معنادار است که نشان می‌دهد ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی در روستاهای مطالعه‌شده شرایط مطلوبی را ندارد (جدول ۸).

جدول ۸: سنجش معناداری شاخص‌های ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای (حد متوسط=۳)

Table 8: Social capacity indicator scoring using Single-Sample t-Test (Mean Score = 3)

معیار	شاخص	میانگین	آمارهٔ t	سطح معناداری	اختلاف میانگین	اطمینان درسطح ٪۹٥	
						حد پایین	حد پایین
توانایی و نگرش جامعهٔ محلی	مهمان‌نوازی و نگرش مثبت جامعهٔ محلی	٤/۱٦	۳۸/۲۷	۰/۰۰۰	۱/۱٦	۱/۱۰	۱/۲۲
	سازمان‌های مردم‌نهاد فعّال در بخش کشاورزی	۲/۸٦	۲۱/۷٥	۰/۰۰۱	−۰/۱٤	۰/۰۹	۰/۲۲
سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی	برنامه‌های توسعهٔ گردشگری کشاورزی	۱/٤۰	٤۲/۹۲	۰/۰۰۰	−۱/٦۰	−۱/٥۳	−۱/٦۸
	حمایت‌های مالی و مشاوره‌ای	۱/٤۸	۳۷/۰۳	۰/۰۰۰	−۱/٥۲	−۱/٤۱	−۱/٥۷
نیروی انسانی	سطح دانش و آموزش فعّالان حوزهٔ کشاورزی	۲/۸۹	−۲/٤٤	۰/۰۱٥	−۰/۱٦	−۰/۰۲۱	−۰/۱۹
	نیروی کار متخصص در بخش گردشگری	۲/۷٦	−٥/۲٦	۰/۰۰۰	−۰/۲۳	−۰/۱٤	−۰/۳۲
فعالیت‌های گردشگری کشاورزی	فعالیت‌های تجربهٔ اگروتوریستی	۳/۷۷	۱۷/۰۷	۰/۰۰۰	۰/۷۷	۰/۸۷	۰/٦۸
	فعالیت‌های تفریحی اگروتوریستی	۲/۸٤	۳/۲۷	۰/۰۰۱	−۰/۱٦	−۰/۰٦	−۰/۲٦
	فعالیت‌های سرگرمی اگروتوریستی	۲/٥۹	۷/۸۲	۰/۰۰۰	۰/٤۱	−۰/۳۱	−۰/٥۱
	خریدوفروش اگروتوریستی	۲/۱٦	۲۰/۱۷	۰/۰۰۰	−۰/۸٤	−۰/۷٦	−۰/۹۲

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

رتبه‌بندی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی

در این مطالعه برای ارزیابی نهایی و اولویت‌بندی روستاهای با پتانسیل بالا ازجهت توسعهٔ گردشگری کشاورزی، روستاها براساس تمامی شاخص‌های طبیعی و انسانی با استفاده از مدل TOPSIS رتبه‌بندی شد. داده‌های اولیهٔ هریک از شاخص‌ها به تفکیک روستا در جدول ۹ آمده است. برای شاخص‌های مکانی اقلیم، ارتفاع و شیب از وزن فازی و برای سایر شاخص‌های مکانی از معیار فاصله (متر) استفاده شد. واحد اندازه‌گیری شاخص‌های ظرفیت اجتماعی کشاورزان که با استفاده از ابزار پرسشنامه ارزیابی شد، میانگین است.

جدول ۹: ماتریس داده‌های اولیه

Table 9: Initial data matrix

روستا	سیور	علی‌آباد	خفر	مورک	کیفته گیوسین	کیفته حسینی	قنات کیفته	رهیز	بارند سفلی	رودآباد	دنگزلو	سرباز	ماندگان	کهنگان
فاصله از مراکز جمعیتی	۱۶۸۳۱	۱۶۳۶۵	۱۲۵۴۹	۸۱۰۶	۵۱۴۶	۲۸۰۱	۴۴۵۷	۹۴۴۲	۱۶۷۸	۱۸۹۰۹	۸۸۰۱	۵۰۸۳	۱۴۹۷۷	۵۷۲۸
وزن فازی شاخص اقلیم	۰/۹۹	۱	۱	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۱	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹
وزن فازی شاخص ارتفاع	۰/۸۸	۰/۸	۰/۸۳	۰/۹	۰/۸۶	۰/۸۲	۰/۸۶	۰/۸۳	۰/۸۳	۰/۹۲	۰/۸۱	۰/۸۳	۰/۸۶	۰/۸۳
وزن فازی شاخص شیب	۰/۹۹	۱	۰/۶۹	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰/۹۹	۱	۱	۱
فاصله از رودخانه	۲۰۷۹	۲۹۱۹	۴۴۵۲	۲۵۰۳	۷۹۳۱	۵۷۸	۸۰۳۴	۷۴۲	۱۵۸۲	۳۷۶	۲۰۵/۵	۵۴۱	۱۹۳۱	۱۰۴۱
فاصله از چشمه و دریاچه	۲۰۵۶۵	۲۰۵۶	۳۸۱۷	۲۰۹۲	۲۶۸۶	۱۳۶۵	۳۳۱۴	۸۱۳۴	۲۸۶۵	۸۰۲	۲۳۹۸	۸۰۸	۳۶۳۳	۳۵۸۰
فاصله از منطقه‌های چهارگانه	۰	۵۵۴۶۴	۰	۱۵۹۹	۱۰۰۰۳	۵۲۹۷	۹۴۶۹	۱۰۸۴۶	۱۵۳۶	۹۸۳	۷۱۹۴	۰	۰	۵۹۳۰
وزن فازی شاخص پوشش‌گیاهی	۰	۱	۰/۰۴	۰	۰	۰	۰	۰/۰۴	۰	۰/۰۴	۰/۰۴	۰	۰	۰/۰۴
فاصله از مزارع	۵/۴۵	۲/۱	۰	۰	۰	۳۲۱	۰	۰	۰	۲۱۵	۰	۰	۱۷۴۹	۱۱۰
فاصله از باغ‌ها	۳۱۶	۸۲۲۱	۳۶۲۱	۲۳۷۶	۱۰۳۲۷	۶۰۹۰	۹۷۴۵	۱۶۴۷	۴۷۲۶	۲۹۰۳	۲۸۶۳	۲۰۷۳	۰	۲۵۹۰
فاصله از جاذبه‌ها	۱۴۹۶۳	۱۴۹۶۳	۴۱۳۳	۷۳۲۶	۴۶۳۸	۸۲۴۷	۴۲۷۵	۶۵۱۱	۹۸۰۶	۵۹۱۵	۴۴۰	۸۰۱۲	۳۰۴	۳۷۴۵
فاصله از راه‌های اصلی	۶۶	۴۰۶/۸	۱۰۴/۷	۶/۷	۲۵۳	۱۳۹	۲۲۶	۴/۶	۴۱	۱۹/۵	۳/۷	۱۷۱	۳۷/۹	۲۵۲
فاصله از پایانه‌ها	۱۶۳۹۴	۱۶۳۹۴	۱۲۵۵۸	۸۲۲۰	۵۰۴۸	۲۴۳۷	۴۳۶۶	۹۱۹۱	۲۱۲۰	۱۹۰۲۵	۸۸۶۷	۵۵۴۶	۱۵۰۷۴	۵۷۲۰
فاصله از اقامتگاه‌ها	۳۵۳/۹	۱۲۸۹۹	۳۵۵	۹۰۷۹	۱۶۷۳۲	۷۶۰۲	۱۶۴۲۰	۱۰۶۶	۱۱۷۳۷	۵۱۰۵	۷۲۸۰	۱۲۳۶۳	۲۰۲۶	۶۳۹۲
فاصله از مراکز پذیرایی	۹۳۶۸/۳	۱۶۳۸۰	۳۵۵	۱۱۶۲۷	۴۴۰	۲۴۹۰	۱۱۷۴	۹۲۲۲	۴۹۴	۵۳۹۵	۸۸۳۷	۳۸۶۹	۱۱۰۴۹	۵۷۰۳

فاصله از مراکز درمانی	١٦٤٦٢	١٦٤٦٢	١١٠٥٩	٣٩٨/٨	٣٠٧	١٢٢٥	١٠٦٨	١٩٢٩	١٦٥٦	٤٥٧٥	٦٠٩	٥٠٤٤	٧٢٩٤	٨٦٣
فاصله از مراکز امنیتی و ایمنی	١٦٥٨٣	١٦٥٨٣	١٢٦٣٥	٨٤٥٢	٤٨٣٤	١٦٥٠٩	٤١٦٤	٢٣٣٩٤	١٣٠٥٩	٤٨٨٤	٢٢٣٧٣	١٢٣٨٤	١٠٧٥٦	١٩٦٩٢
دسترسی به تسهیلات ارتباطی	٣/٣٣	٣/٥	٢/٦	٢/١١	٣/٢٢	٢/٣	٢/٢	٤/٣٦	٢/٩٠	٢/٣٦	٢/٢	٢/٨٢	٣/٦	٤/١٤
دسترسی به زیرساخت‌های عمومی	٣/٤٣	٣/٢١	٢/١٣	٢/٨٩	٣/٣٩	٣	٢/٧	٤/٤٣	٣/٠٩	٣/٢١	٣/٦	٢/٤٥	٣/٧٥	٣/٨٢
برنامه‌های توسعه	٢/٤٨	٢/٣٢	١/٩٧	١/٧٢	٢/٥٥	٢/٥٥	١/٧٧	٢/٧١	١/٤٥	١/٦١	٢/٣٧	١/٧٥	٢/٢١	٢/٧٢
دانش و آموزش فعّالان	٣/٢٦	٣/٠٧	٢/٨٥	٢٫٣٧	٢/٩٤	٣	٢/٣٥	٣/٧٢	١/٩١	٢/٢١	٣/٤	٢/٥	٣/١٨	٣/٢٩
نیروی کار متخصص	٢/٩٥	٣/١٨	٢/٣٥	٢/٢٥	٣/٠٣	١/٤٥	٢/٢٥	٢/٨٩	٣/٢٧	٣/١١	٣/٠٣٣	٢/١٨	٣/١٧	٣/٣٦
مهمان‌نوازی و نگرش مثبت	٤/٤٩	٤/٤٨	٤/٤٩	٤/٢٣٦	٣/٨٨	٣/٢٤	٤	٤/٢٧	٣/٧٨	٣/٧٤	٤/٢	٣/٨٢	٤/٤٨	٤/٦٦
سازمان‌های مردم‌نهاد	٤	٤/١١	٣/٩٧	٣/٥٧	٤/٠٣	٣/١	٣/٥	٤/٣٩	٣/٨٢	٣/٧٩	٤/٥٣	٣/٣٦	٤/١٨	٣/٩٥
فعالیت‌های تجربهٔ آگروتوریسم	٣/٩٠	٤/١٢	٣/٢٩	٣/٧٥	٣/٦١	٣/٥٦٧	٣/٦٣٣	٤/٤٥٢	٣/٣٩	٣/٥	٤/٥١١	٢/٦٦٧	٣/٩٥	٤/٢٧
فعالیت‌های تفریحی آگروتوریسم	٢٫٨١	٢٫٨٢١	٢٫٢٥	٢٫٦٤٣	٢٫٩٢	٢٫٨	٢٫٥٥	٤٫٥٣٦	٣٫٤١	٢٫٤٦٤	٣٫٢	١٫٩٥٥	٣٫٠٥	٢٫٨٦
فعالیت‌های سرگرمی آگروتوریسم	٣٫٠٢	٣٫٠٧١	٢٫١٩	١٫٨٤	٢٫٣٢	١٫٣٧٥	٢٫٠٢٥	٣٫٧٧	٢٫٨٢	٢٫٠٣	٤٫١٣	١٫٦٤	٣٫١٥	٢٫٨٢
خریدو فروش محصولات اگروتوریستی	٢٫٧٦	٢٫٦٧	١٫٩٢	١٫٦٢	٢٫٠٦	١٫٥٣	١٫٥	٢٫٢١	٢٫٥٨	١٫٨٣	٢٫٨٢	١٫٦٧	٢٫٥٧	٢٫٣٣

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱٤۰۳

باتوجه به نتایج روستای علی‌آباد با کمترین فاصله از حالت ایده‌آل مثبت و بیشترین فاصله از حالت ایده‌آل منفی و با فاصلهٔ نسبی ۰/٦٦٣به‌عنوان مستعدترین روستای شهرستان سمیرم برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناخته شد. روستاهای دنگزلو با فاصلهٔ نسبی ۰/٥٦٤ و خفر با فاصلهٔ نسبی ۰/٥٦۰در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. همچنین،

روستاهای ماندگان، کیفته حسینی و کیفته گیوه با بیشترین فاصله از ایده‌آل مثبت و کمترین فاصله از ایـده‌آل منفـی در پایین‌ترین رتبه قرار دارند.

جدول ۱۰: نتایج رتبه‌بندی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی

Table 10: Ranking results of suitable villages for agricultural tourism development

روستا	فاصله از ایده‌آل مثبت	فاصله از ایده‌آل منفی	CL	رتبه
سیور	۰/۰۴۹۲	۰/۰۶۰۱	۰/۵۴۹۸	۸
علی‌آباد	۰/۰۳۵۱	۰/۰۶۹۲	۰/۶۶۳۲	۱
خفر	۰/۰۴۶۷	۰/۰۵۹۵	۰/۵۶۰۴	۳
مورک	۰/۰۴۸۱	۰/۰۶	۰/۵۵۴۹	۵
کیفته گیوسین	۰/۰۵۱۷	۰/۰۵۶۲	۰/۵۲۰۹	۱۲
کیفته شهید حسینی	۰/۰۴۹۲	۰/۰۵۲	۰/۵۱۳۵	۱۳
قنات کیفته	۰/۰۵۱۵	۰/۰۵۶۲	۰/۵۲۱۵	۱۱
رهیز	۰/۰۴۷۵	۰/۰۵۸۳	۰/۵۵۱۱	۷
بارندسفلی	۰/۰۴۸۳	۰/۰۵۹۹	۰/۵۵۳۸	۶
رودآباد	۰/۰۴۶۵	۰/۰۵۶۵	۰/۵۴۸۵	۹
دنگزلو	۰/۰۴۶۱	۰/۰۵۹۸	۰/۵۶۴۹	۲
سرباز	۰/۰۴۸۱	۰/۰۶۰۷	۰/۵۵۸۲	۴
ماندگان	۰/۰۶۸۵	۰/۰۳۶۵	۰/۳۴۷۸	۱۴
کهنگان	۰/۰۴۶۷	۰/۰۵۶۱	۰/۵۴۵۸	۱۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

براساس یافته‌های پژوهش ۲۹ شاخص برای مکان‌یابی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناسـایی و ازنظر اعتبارسنجی تأیید شد. شاخص‌های وسعت باغ‌ها و وسعت اراضی زراعی مهم‌ترین شاخص‌ها بـرای مکـان‌یـابی روستاهای مستعد گردشگری کشاورزی شناسایی شدند. این نتایج با یافته‌های رضوانی و همکاران (۱۴۰۰)، Tirnakci et al. (2018)، Wu et al. (2022) سازگار است. همچنین، شاخص‌های اقلیم، نزدیکی به منابع آبی، تنوع پوشش‌گیاهی و نزدیکی به مناطق چهارگانه نیز به‌عنوان شاخص‌های مهم در توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناسایی شدند که با نتایج Baskerville (2013) و Donavon (2023) همسوست. جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی روستا نیز اهمیت زیادی دارد که با یافته‌های Shen et al. (2020) همسوست. همچنین، شاخص‌های شبکهٔ دسترسی و حمل‌ونقل عمومی و خدمات اقامتی و پذیرایی از شاخص‌های ضروری برای ارزیابی پتانسیل گردشگری کشـاورزی شناسـایی شـدند کـه بـا نتـایج پژوهش‌های Wu et al. (2023)، Shen et al. (2020) منطبق است. علاوه بر این، شاخص‌های ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی نسبت به سایر معیارها وزن کمتری به دست آوردند که نتـایج منطبـق بـا یافتـه‌هـای پیشـین اسـت. از مجمـوع شاخص‌های ظرفیت جامعهٔ محلی، شاخص حمایـت دولتـی و وجـود برنامـه‌هـای توسـعهٔ گردشـگری کشـاورزی از شاخص‌های مهم در توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناسایی شدند. درمجموع، نتایج نشـان مـی‌دهـد کـه ظرفیـت‌هـای

کشاورزی و منابع طبیعی نقش اساسی‌تری در توسعهٔ گردشگری کشاورزی دارند. وجود ظرفیت‌های کشاورزی متنوع ازجمله زمین‌های وسیع و انواع محصولات کشاورزی تأثیر چشمگیری بر توسعهٔ محصولات گردشگری کشاورزی متنوع و متمایز و رقابت‌پذیری مقصد در بازار گردشگری کشاورزی دارند. همچنین، وجود میراث فرهنگی و تاریخی بی‌نظیر نیز از شاخص‌های مهم است. در این راستا، پژوهش حاضر نشان می‌دهد که جاذبه‌ها و میراث فرهنگی ویژهٔ محلی می‌توانند به‌عنوان مزیت رقابتی بر جذب بازدیدکنندگان به مقصد تأثیرگذار باشند (Sgroi et al., 2018). سهولت دسترسی و خدمات رفاهی نیز از معیارهای ضروری برای جذب گردشگران است که باید در استراتژی توسعهٔ گردشگری کشاورزی مدنظر قرار گیرد. همچنین، مشارکت جوامع محلی و وجود سازمان‌های مردم‌نهاد برای ایجاد و پایداری گردشگری کشاورزی حائز اهمیت است؛ بنابراین برنامه‌ریزان در انتخاب روستاهای مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی باید تمام این عوامل را درنظر بگیرند.

پس از تهیهٔ لایه‌ها وضعیت شهرستان نسبت به شاخص‌های منتخب مشخص شد. بررسی نقشه‌ها نشان می‌دهد که بیشتر مناطق ازنظر ارتفاع و شیب در شرایط مطلوبی واقع شده است. بیشتر مناطق ازنظر اقلیم، اقلیم مناسبی دارند و تنها بخش‌های محدودی از وردشت، دره‌شور و حنا در شرایط نیمه‌خشک و نامناسب واقع شده است. بیشتر مناطق منابع آبی به‌نسبت مناسبی دارند. مناطق دره‌شور، وردشت و ونک تنوع پوشش‌گیاهی مناسبی دارند. مناطق پادنا و برآفتاب ازنظر فاصله از مناطق حفاظت‌شده در پهنهٔ مناسب واقع شده است. بیشتر اراضی ازنظر وسعت اراضی زراعی و باغی مربوط به باغستان‌هاست و به‌جزء در مناطق از حنا و وردشت سایر مناطق اراضی باغی وسیعی دارند و عمدهٔ اراضی زراعی در دهستان‌های وردشت، حنا و سمیرم واقع شده است. شهرستان سمیرم جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی بسیاری دارد و در بیشتر مناطق دسترسی مناسبی به جاذبه‌های گردشگری وجود دارد. بیشتر روستاها ازنظر فاصله از کانون‌های جمعیتی و دسترسی به راه‌های ارتباطی اصلی شرایط خوبی را دارند؛ اما ازنظر دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های گردشگری در وضعیت نامناسبی قرار دارند. براساس نقشهٔ نهایی ٤/٦٦ درصد از وسعت استان (١٤ روستا در محدودهٔ جنوب غربی، بخشی از مرکز و شمال غربی شهرستان سمیرم) به‌عنوان مناسب‌ترین پهنه برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناخته شده است. وضعیت ظرفیت اجتماعی کشاورزان روستاهای واقع در طبقهٔ بسیارمناسب ارزیابی شد. نتایج نشان داد که کشاورزان روستاها اثرهای مثبت گردشگری کشاورزی را بر روستا و کسب‌وکار خود درک کرده‌اند و به‌دنبال آن تمایل به فعالیت درحوزهٔ گردشگری کشاورزی را دارند؛ اما توانمندی کشاورزان برای ارائهٔ انواع فعالیت‌های گردشگری کشاورزی شامل توسعهٔ فعالیت‌های تفریحی، برگزاری مراسم و جشنواره‌ها پایین‌تر از حد مطلوب است. کشاورزان از حمایت‌های مالی و مشاوره‌ای، امکانات و تسهیلات، آموزش، دانش و مهارت لازم برای مشارکت در فعالیت‌های گردشگری کشاورزی برخوردار نیستند. به هر حال، پهنه‌ها و روستاهای شناسایی‌شده مکان‌هایی هستند که ازلحاظ تمام شاخص‌های طبیعی و انسانی ارزیابی‌شده بهترین شرایط را داشته‌اند؛ بنابراین بهترین انتخاب برای سرمایه‌گذاری و اجرای پژوه‌های توسعهٔ گردشگری کشاورزی هستند.

نتیجه‌گیری

باتوجه به اهمیت گردشگری کشاورزی به‌عنوان رویکردی پایدار برای توسعهٔ مناطق روستایی و افزایش تقاضا برای تجربهٔ فعالیت‌های کشاورزی و سبک زندگی روستایی، شناسایی مکان‌های مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی مهم است. در پژوهش حاضر شاخص‌های مناسب برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی و اولویت‌بندی روستاهای مستعد توسعهٔ گردشگری کشاورزی در شهرستان سمیرم شناسایی شد. در این میان، ابتدا شاخص‌های مؤثر بر توسعهٔ گردشگری کشاورزی در چهار گروه ظرفیت‌های کشاورزی، منابع طبیعی و گردشگری، زیرساخت‌های گردشگری و ظرفیت اجتماعی جامعهٔ محلی دسته‌بندی و با خبرگان وزن‌دهی شد. نتایج نشان داد که هرچند ظرفیت‌های کشاورزی و منابع طبیعی معیار اصلی در توسعهٔ گردشگری کشاورزی هستند، توسعه و پایداری گردشگری کشاورزی به وجود میراث فرهنگی بی‌نظیر روستا، زیرساخت‌های گردشگری و توانمندی جامعهٔ محلی نیز وابسته است. سپس براساس شاخص‌های مکانی، پهنه‌ها و روستاهای مناسب شناسایی شد که ١٤ روستا مناسب‌ترین پتانسیل را برای توسعهٔ گردشگری داشتند. پس از رتبه‌بندی روستاها براساس تمامی شاخص‌ها، روستاهای علی‌آباد، دنگزلو و خفر به‌عنوان مستعدترین روستا برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناخته شدند.

محققان در پژوهش حاضر تحلیل جامعی از توزیع فضایی ظرفیت کشاورزی، منابع و جاذبه‌های گردشگری، زیرساخت‌ها و ظرفیت جامعهٔ محلی ارائه دادند که می‌تواند به برنامه‌ریزان منطقه کمک کند تا بهترین استراتژی‌ها را برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی شناسایی و اجرا کنند. همچنین، آنها نقشهٔ پهنه‌بندی را در طبقات مختلف از بسیارمناسب تا بسیارنامناسب ارائه دادند و سپس مناسب‌ترین روستاها را برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی رتبه‌بندی کردند که نتایج برای برنامه‌ریزان و مسئولان منطقه به‌منظور انتخاب روستای بهینه ازجهت سرمایه‌گذاری و توسعهٔ گردشگری کشاورزی کاربردی خواهد بود. علاوه بر این، محققان در این پژوهش به دسته‌بندی جامع‌تری از شاخص‌های سنجش برای انتخاب مکان مناسب ازجهت توسعهٔ گردشگری کشاورزی پرداختند. چارچوب ارائه‌شده برای محققان و برنامه‌ریزان در سایر پروژه‌های گردشگری به‌منظور شناخت مکان مناسب ازجهت توسعهٔ گردشگری کشاورزی مفید خواهد بود.

مطالعهٔ حاضر محدودیت‌هایی دارد که می‌توان آنها را در پژوهش بعدی بررسی کرد. بین گردشگری کشاورزی و محیط‌زیست رابطهٔ نزدیکی وجود دارد. بهره‌برداری مؤثر از منابع طبیعی می‌تواند محصولات گردشگری کشاورزی بی‌نظیری را ایجاد کند و به‌دنبال آن اجرای صحیح فعالیت‌های گردشگری باعث حفظ محیط زیست روستا خواهد شد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده برای انتخاب مکان مناسب به معیار محیط زیست (نحوهٔ بهینهٔ استفاده از منابع و مدیریت آلاینده‌ها) پرداخته شود. همچنین، امکان توسعهٔ بازار (متمایزبودن مناظر، تنوع منابع، ایجاد مراکز تفریحی) می‌تواند به پایداری گردشگری کشاورزی کمک کند؛ بنابراین محققان در پژوهش بعدی می‌توانند این معیار را درارزیابی پتانسیل مقصد گردشگری کشاورزی بررسی کنند.

منابع

ادارۀ کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی شهرستان سمیرم (۱٤۰۲). *جاذبه‌های گردشگری شهرستان سمیرم*. قابل دسترس در سایت http://www.ichto.ir/Home/News-RSS

آشفته‌پور لیلا، کوهی، سپیده، قریشی میناباد، محمدباسط، مطیعی لنگرودی، حسن، و آمارحاجی شیرکیا، تیمور (۱۳۹۹). تحلیل فضایی عرصه‌های روستایی مستعد گردشگری کشاورزی (شهرستان رودسر). *اقتصاد فضا و توسعهٔ روستایی*، ۹(۳۱)، ٤۱–٦٦. https://serd.khu.ac.ir/article-1-3488-fa.html

بهمنی، افشین، قدیری، مجتبی، حاجیلو، مهدی، عظیمی، فریده، و قدیری، مهدیه (۱٤۰۰). تحلیلی بر عوامل مؤثر بر توسعهٔ گردشگری کشاورزی و زمینه‌یابی کارآفرینی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای استان تهران). نشریهٔ *تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲۰(٦۳)، ۳۱٥–۳۳٤. https://sid.ir/paper/959914/fa

بوذرجمهری، خدیجه، شایان، حمید، و قندهاری، الهام (۱۳۹۹). بررسی ادراکات و تمایل جامعهٔ محلی برای مشارکت در توسعهٔ گردشگری کشاورزی (مورد مطالعه: شهرستان تربت حیدریه). *فصلنامهٔ برنامه‌ریزی و توسعهٔ گردشگری*، ۹(۳٥)، ۱٦۱–۱۳۸. https://doi.org/10.22080/JTPD.2021.19605.3357

جهاد کشاورزی شهرستان سمیرم (۱٤۰۲). *سیمای کشاورزی شهرستان سمیرم ۱٤۰۱–۱٤۰۰*. http://agri-semirom.ir/Portals/23/sima-keshavarzi1400-01.pdf

رضوانی، محمدرضا، نیک‌روش، فاطمه، کاظمی، نسرین (۱٤۰۰). پهنه‌بندی فضایی قابلیت‌های گردشگری کشاورزی در نواحی روستایی استان لرستان، *جغرافیا و پایداری محیط*، ۱۱(۱)، ۹۳–۱۱۲. https://doi.org/10.22126/GES.2021.6264.2367

محمودی چناری، حبیب، مطیعی لنگرودی، حسن، فرجی سبکبار، حسنعلی، قدیری معصوم، مجتبی، و یاسوری، مجید (۱۳۹۸). سنجش ظرفیت محیط روستاهای شهرستان ماسال برای توسعهٔ گردشگری کشاورزی، *پژوهش‌های روستایی*، ۱۰(٤)، ٥۹٦–٦۱۳. 10.22059/JRUR.2019.272118.1310

مرکز آمار ایران (۱۳۹٥). *سرشماری عمومی نفوس و مسکن استان اصفهان*. مرکز آمار ایران. https://www.amar.org.ir

References

Agricultural jihad of Semirom county. (2023). *Agricultural situation of Semirom county 2021-2022*. http://agri-semirom.ir/Portals/23/sima-keshavarzi1400-01.pdf [In Persian].

Al Hinai, A., & Jayasuriya. H. (2021). *Agricultural sustainability through agritourism in oman and potentials for adoption*. 2nd International Conference On Agriculture, Food Security And Safety, India. https://doi.org/10.32789/agrofood.2021.1008

Ammirato, S., Felicetti, A.M., Raso, C., Pansera, B.A., & Violi, A. (2020). Agritourism and sustainability: What we can learn from a systematic literature review. *Sustainability*, *12*(22), 9575. https://doi.org/10.3390/su12229575

An, W., Alarcón, S. (2020). How can rural tourism be sustainable? A systematic review. *Sustainability*, *12*(18), 7758. https://doi.org/10.3390/su12187758

Arroyo, C. G., Barbieri, C., & Rich, S. R. (2013). Defining agritourism: A comparative study of stakeholders' perceptions in Missouri and North Carolina. *Tourism Management*, *37*, 39–47. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.12.007

Ashofetapour, S., Qureshi, M.B., Matiei Langroudi, H., & Amarhaji, T. (2020). Spatial analysis of rural areas prone to agricultural tourism (Rodsar city). *Spatial Economy And Rural Development*, *9*(31), 41-66. https://serd.khu.ac.ir/article-1-3488-fa.html [In Persian].

Bahmani, A., Qadiri, M., Hajilo, M., Azimi, F., & Qadiri, M. (2021). An analysis of factors affecting the development of agritourism and entrepreneurship in rural areas (Case study: Villages of Tehran province). *Journal Of Applied Researches In Geographical Sciences*, *20*(63), 315-334. https://sid.ir/paper/959914/fa [In Persian].

Barbieri, C. (2013). Assessing the sustainability of agritourism in the US: A comparison between agritourism and other farm entrepreneurial ventures. *Sustainable Tourism*, *21*(2), 252–270. https://doi.org/10.1080/09669582.2012.685174

Baskerville, B.G. (2013). *Building a GIS model to assess agritourism potential* [Master's thesis, University of Nebraska]. https://digitalcommons.unl.edu/geographythesis/18

Bouzarjomehri, Kh., Shayan, H., & Ghandehari, E. (2021). An investigation of the perceptions and preferences of local community to participate in the development of Agro-Tourism (A case study on Torbat Heydariyeh city). *Tourism Planning And Development*, *9*(35), 135-161. https://doi.org/10.22080/jtpd.2021.19605.3357 [In Persian].

Campbell, J., & Kubickova, M. (2020). Agritourism microbusinesses within a developing country economy: A resource-based view. *Destination Marketing & Management*, *17*, 100460. https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100460

Canovi, M., & Lyon, A. (2019). Family-Centred motivations for agritourism diversification: The case of the langhe region, Italy. *Tourism Planning Development*, *17*(6), 591–610. https://doi.org/10.1080/21568316.2019.1650104

Chang, D. Y. (1996). Applications of the extent analysis method on fuzzy AHP. *European Journal Of Operational Research*, *95*(3), 649-655. https://doi.org/10.1016/0377-2217(95)00300-2

Choo, H., & Petrick, J. F. (2014). Social interactions and intentions to revisit for agritourism service encounters. *Tourism Management*, *40*, 372-318. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2013.07.011

Donavon, M. (2023). *Assessing the potential of agritourism at neudamm, namibi* [PhD thesis, University of Namibia]. https://repository.unam.edu.na/handle/11070/3694

Dsouza, K.J., Shetty, A., Damodar, P., Dogra, J., & Gudi, N. (2024). Policy and regulatory frameworks for agritourism development in India: A scoping review. *Cogent Social Sciences*, *10*(1), 1-18. https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2283922

Dubois, C., Cawley, M., & Schmitz, S. (2017). The tourist on the farm: A muddled image. *Tourism Management*, *59*, 298–311. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2016.08.016

Duffy, L.N., Kline, C., Swanson, J.R., Best, M., & Hunt, M. (2016). Community development through agroecotourism in Cuba: An application of the community capitals framework. *Ecotourism*, *16*(3), 203-221. https://doi.org/10.1080/14724049.2016.1218498

Eldrandaly, K.A., & Al-Amari, M.A. (2014). An expert GIS-Based ANP-OWA decision making framework for tourism development site selection. *International Journal Of Intelligent Systems And Applications*, *6*(7), 1–11. https://doi.org/10.5815/ijisa.2014.07.01

Forbord, M., Schermer, M., & Griebmair, K. (2012). Stability and variety - products organization and institutionalization. *Tourism Management*, *33*(4), 895-909. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.08.015

Galluzzo, N. (2021). A quantitative analysis on romanian rural areas, agritourism and the impacts of European Union’s financial subsidies. *Rural Studies*, *82*(1), 458-467. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.01.025

Iran’s ministry of cultural heritage tourism of and handicrafts. (2023). *Tourism of Isfahan province*. http://www.ichto.ir/Home/News-RSS [In Persian].

Kim, S., Lee, S. K., Lee, D., Jeong, J., & Moon, J. (2019). The effect of agritourism experience on consumers' future food purchase patterns. *Tourism Management*, *70*, 144-152. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.08.003

Lin, C. T., & Juan, P. J. (2009). Measuring location selection factors for international resort parks. *Quaity & Quantity*, *44*(6), 1257–1270. https://doi.org/10.1007/s11135-009-9275-2

Lordkipanidze, M., Han, B., Mikael, B. (2005). The entrepreneurship factor in sustainable tourism development. *Cleaner Production*, *13*(8), 787-798. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2004.02.043

Lupi, C., Giaccio, V., Mastronardi, L., Giannelli, A., & Scardera, A. (2017). Exploring the features of agritourism and its contribution to rural development in Italy. *Land Use Policy*, *64*(3), 383–390. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.03.002

Mahmoodi, H., Motiee Langrodi, H., Faraji Sabokbar, H.A., Ghadiri Masoum, M., & Yasoori, M. (2020). Assessing the capacity of masal rural environment for the development of agritourism. *Journal Of Rural Research*, *10*(4), 596-613. https://doi.org/10.22059/JRUR.2019.272118.1310 [In Persian].

Malkanthi, P., & Routry, J.K. (2011). Potential for agritourism development: Evedance from Sri Lanka. *Journal Of Agricultural Sciences*, *6*(1), 45-58. https://doi.org/10.4038/jas.v6i1.3812

Mardani, A., Zavadskas, E.K., Streimikiene, D., Jusoh, A., Nor, K.M., & Khoshnoudi, M. (2016). Using fuzzy multiple criteria decision making approaches for evaluating energy saving technologies and solutions in five star hotels. *Energy*, *117*, 131–148. https://doi.org/10.1016/j.energy.2016.10.076

Matyakubov, U., Rakhimbaev, A., Rocchi. B., & Turaev, O. (2022). An evolutionary framework of Italy agritourism development: Actual experience for the acceleration of the agritourism growth in Uzbekistan. *Theoretical & Applied Science*, *6*(110), 406-414. https://doi.org/10.15863/TAS.2022.06.110.72

Naidoo, P., & Sharpley, R. (2016). Local perceptions of the relative contributions of enclave tourism and agritourism to community well-being: The case of Mauritius. *Journal Of Destination Marketing Management*, *5*(1), 16–25. https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2015.11.002

Park, D. B., Doh, K. R., & Kim, K. H. (2014). Successful managerial behavior for farm-based tourism: A functional approach. *Tourism Management*, *45*, 201–210. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.04.007

Peira, G., Longo, D., & Pucciarelli, F. (2021). Rural tourism destination: The ligurian farmers perspective. *Sustainability*, *13*(24), 1-15. https://doi.org/10.3390/su132413684

Rezvani. M.R., Nickravesh, F., & Kazemi, N. (2021). Spatial zoning of agritourism capabilities in rural areas of Lorestan province. *Geography And Environmental Sustainability*, *11*(1), 93-112. https://doi.org/10.22126/GES.2021.6264.2367 [In Persian].

Sgroi, F., Donia, E., & Mineo, A.M. (2018). Agritourism and local development: A methodology for assessing the role of public contributions in the creation of competitive advantage. *Land Use Policy*, *77*(1), 676–682. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2018.06.021

Shen, C.C., Chang, Y.R., & Liu, D.J. (2020). Rural Tourism and environmental sustainability—a study on a model for assessing the developmental potential of organic agritourism. *Sustainability*, *12*(22), 9642. https://doi.org/10.3390/su12229642

Statistical center of Iran. (2016). *General population and housing census*. Statistical center of Iran. https://www.amar.org.ir [In Persian].

Tew, C., & Barbieri, C. (2012). The perceived benefits of agritourism: The provider's perspective. *Tourism Management*, *33*(1), 215-224. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.02.005

Tirnakci, A., Özhanci, E., & Aklibasinda, M. (2018). Agricultural landscape pattern and agricultural tourism potential of Nevsehir. *Akademik Ziraat Dergisi*, *7*(2), 245-252. https://doi.org/10.29278/azd.476660

Togaymurodov, E., Roman, M., & Prus. P. (2023). Opportunities and directions of development of agritourism: evidence from samarkand region. *Sustainability*, *15*(1), 981. https://doi.org/10.3390/su15020981

Torabi, N., Samani, S., & Altafi, M. (2019). Agricultural heritage as a creative tourism attraction. *Asia Pacific Journal Of Tourism Research*, *24*(6), 541-549. https://doi.org/10.1080/10941665.2019.1593205

Tseng, M. L., Chang, C. H., Wu, K. J., Lin, C. W.R., Kalnaovkul, B., & Tan, R.R. (2019). Sustainable agritourism in Thailand: Modeling business performance and environmental sustainability under uncertainty. *Sustainability*, *11*(15), 4087. https://doi.org/10.3390/su11154087

Van der Merwe, J.H., Ferreira, S.L.A., & Niekerk, A.V. (2013). Resource-directed spatial planning of agritourism with GIS. *South African Geographical Journal*, *95*(1), 16-37. https://doi.org/10.1080/03736245.2013.805080

Vazin, N., & Zamani Alavijeh, F. (2023). A Study of demand and supply of agritourism activities (Case study: Rural areas of semirom county, Iran). *Journal Of Research And Rural Planning*, *12*(1), 1-18. https://doi.org/10.22067/JRRP.V12I1.2211-1061

Wu, C.K., Wang, C. N., & Le, T.K.T. (2022). Fuzzy multi criteria decision making model for agritourism location selection: A case study in Vietnam. *Axioms*, *11*(4), 176. https://doi.org/10.3390/axioms11040176

Wu, C.K., Wang, C. N., Le, T.K.T., & Nhieu, N.L. (2023). Sustainable agritourism location investigation in vietnam by a spherical fuzzy extension of integrated decision-making approach. *Sustainability*, *14*, 10555. https://doi.org/10.3390/su141710555

Wu, K. J., Zhu, Y., Chen, Q., & Tseng, M. L. (2019). Building sustainable tourism hierarchical framework: Coordinated triple bottom line approach in linguistic preferences. *Journal Of Cleaner Production*, *229*(10), 157–168. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.04.212